

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาระบำนานฎประคิษฐ์พื้นบ้านภาคใต้ เป็นการวิจัยเชิงพรรณนาโดยมีจุดประสงค์ เพื่อศึกษาวิวัฒนาการของระบำนานฎประคิษฐ์พื้นบ้านภาคใต้ แนวคิดและองค์ประกอบ วิธีแสดง การแต่งกาย วงดนตรี เพลงประกอบ ตลอดจนอุปกรณ์ประกอบการแสดง รวมทั้งแนวทางการ พัฒนาระบำนานฎประคิษฐ์พื้นบ้านภาคใต้ ผลการศึกษาและการวิเคราะห์ข้อมูลด้านต่าง ๆ ดังนี้

วิวัฒนาการระบำนานฎประคิษฐ์พื้นบ้านภาคใต้

การศึกษาววัฒนาการของระบำนานฎประคิษฐ์พื้นบ้านภาคใต้ ผลการศึกษาเอกสาร ดำรา พบว่าวิวัฒนาการของการแสดงพื้นบ้านภาคใต้ ประกอบด้วย การแสดงที่นิยมกลุ่มไทยพุทธ ได้แก่ โนรา หนังตะลุง การแสดงที่นิยมกลุ่มไทยมุสลิม ได้แก่ ร่องเง็ง ชัมเปง คาระและสึละ การแสดง กลุ่มชาวไทยเชื้อสายจีน ได้แก่ จิ้ว ไทเก๊ก มีลักษณะที่สำคัญดังนี้

การแสดงกลุ่มไทยพุทธ ประกอบด้วย โนรา หนังตะลุง มีลักษณะที่สำคัญคือจัดเป็นละคร ชาวบ้าน การแสดงมีตัวละครแสดงเป็นเรื่องราว มีการร้องกลอน เจริจาและรำตามท่วงทำนอง เพลงและดนตรี นอกจากจะแสดงเพื่อความบันเทิงแล้ว ยังเป็นส่วนหนึ่งของการประกอบพิธีกรรม อีกด้วย ส่วนหนังตะลุงเป็นการแสดงที่ใช้รูปหนังแทนตัวคน

การแสดงกลุ่มไทยมุสลิมในภาคใต้ ประกอบด้วย ร่องเง็ง ชัมเปง คาระและสึละ เป็น ระบำนพื้นเมืองที่สันนิษฐานว่า ได้รับอิทธิพลมาจากชาวต่างชาติที่เดินทางเข้ามาค้าขาย เกิดการผสม ผสานกับการแสดงพื้นเมืองดั้งเดิม ก่อให้เกิดการแสดงออกด้านศิลปะการเต้นรำในลีลาใหม่ ส่วน สึละเป็นศิลปะต่อสู้ป้องกันตัวด้วยมือเปล่า เป็นศิลปะการรำร่ามากกว่าการต่อสู้แบบสมจริง ลักษณะที่สำคัญของการแสดงกลุ่มไทยมุสลิม มีลักษณะเด่นเฉพาะตัวทั้งด้านการแต่งกาย เครื่อง ดนตรี ท่วงทำนองเพลงร้อง ลีลาการรำส่วนใหญ่จะเน้นลีลาจังหวะของเท้ามากกว่ามือ

การแสดงกลุ่มชาวไทยเชื้อสายจีน ประกอบด้วย จิ้วและไทเก๊ก ชาวไทยเชื้อสายจีนนิยมนำ จิ้วมาแสดงเฉลิมฉลองตามศาลเจ้า งานประจำปีที่สำคัญเพื่อตอบแทนบุญคุณเจ้าตามความเชื่อและ ความศรัทธา จิ้วเป็นศิลปะการแสดงที่ผสมผสานการขับร้องและการเจริญประกอบลีลาท่าทางของ นักแสดงให้ออกมาเป็นเรื่องราว โดยนำเหตุการณ์ต่าง ๆ ในพงศาวดาร ประวัติศาสตร์มาประพันธ์ เป็นบทแสดง ลีลาการรำร่า ท่วงทำนองเพลง ดนตรี คำร้อง การแต่งกาย การแต่งหน้ามีแบบ แขนเฉพาะตัว จิ้วหลวงมีแบบแผนถือปฏิบัติอย่างเคร่งครัด ส่วนจิ้วท้องถิ่นสามารถปรับเปลี่ยนการ แสดงได้ตามความเหมาะสม ส่วนการรำมวยจีนหรือไทเก๊กเป็นการออกกำลังกายที่เหมาะสมกับ สภาพร่างกายผู้สูงอายุ เป็นที่นิยมของผู้สูงอายุในปัจจุบัน

ส่วนการดำเนินการศึกษาโดยใช้เครื่องมือเป็นแบบสำรวจเอกสารและแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง สัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่าง ซึ่งเป็นหัวหน้าภาควิชานาฏศิลป์หรือประธานโปรแกรมวิชานาฏศิลป์และการละคร สถาบันราชภัฏภาคใต้ ปรากฏผลดังนี้

1. ข้อมูลด้านสถานภาพของผู้เชี่ยวชาญด้านนาฏศิลป์ จำแนกตามวุฒิการศึกษา ประสบการณ์ในการสอนและการทำงาน ดังปรากฏในตารางที่ 1 และตารางที่ 2
2. ข้อมูลด้านการศึกษาเอกสารระดับปริญญาตรีที่สถาบันภาคใต้ จำแนกตามสถาบันและประเภทของการแสดง ดังปรากฏในตารางที่ 3 ถึงตารางที่ 11
3. ข้อมูลจากการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่าง เป็นความเรียงและตาราง ดังปรากฏในตารางที่ 12 และตารางที่ 13

1. ข้อมูลด้านสถานภาพของผู้เชี่ยวชาญด้านนาฏศิลป์ จำแนกตามวุฒิการศึกษา ประสบการณ์ในการสอนและการทำงาน ดังปรากฏในตารางที่ 1 และตารางที่ 2

ตารางที่ 1 ผู้เชี่ยวชาญด้านนาฏศิลป์ จำแนกตามวุฒิการศึกษา

ผู้เชี่ยวชาญ	วุฒิการศึกษา			รวม
	ต่ำกว่าปริญญาตรี	ปริญญาตรี	สูงกว่าปริญญาตรี	
1. อาจารย์ผู้สอนนาฏศิลป์ไทยในสถาบันราชภัฏภาคใต้	-	1	4	5
2. ศิลปินพื้นบ้านภาคใต้	4	1	-	5
3. ผู้เชี่ยวชาญด้านการจัดการแสดง	1	4	-	5
4. ผู้สอนนาฏศิลป์ไทยระดับอุดมศึกษา/มัธยมศึกษา/ประถมศึกษา	-	12	3	15
รวม	5	18	7	30
คิดเป็นร้อยละ	16	60	23	100

จากตารางที่ 1 พบว่า ผู้เชี่ยวชาญด้านนาฏศิลป์มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรี อยู่ในระดับสูงสุด คิดเป็นร้อยละ 60 ระดับสูงกว่าปริญญาตรีรองลงมา คิดเป็นร้อยละ 23 และน้อยที่สุด ระดับต่ำกว่าปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 16

ตารางที่ 2 ผู้เชี่ยวชาญด้านนาฏศิลป์ จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน

ผู้เชี่ยวชาญ	ประสบการณ์ในการสอนหรือทำงาน			รวม
	1-10 ปี	10-15 ปี	มากกว่าหรือ 16 ปีขึ้นไป	
1. อาจารย์ผู้สอนนาฏศิลป์ไทยในสถาบันราชภัฏภาคใต้	-	-	5	5
2. ศิลปินพื้นบ้านภาคใต้	-	-	5	5
3. ผู้เชี่ยวชาญด้านการจัดการแสดง	2	2	1	5
4. ผู้สอนนาฏศิลป์ไทยระดับอุดมศึกษา มัธยมศึกษา ประถมศึกษา	3	5	7	15
รวม	5	7	18	30
คิดเป็นร้อยละ	16.67	23.33	60.00	100

จากตารางที่ 2 พบว่า ผู้เชี่ยวชาญด้านนาฏศิลป์มีประสบการณ์ในการสอนหรือทำงาน มากกว่าหรือ 16 ปีขึ้นไป อยู่ในระดับสูงสุด คิดเป็นร้อยละ 60 มีประสบการณ์ในการทำงาน 11-15 ปี รองลงมา คิดเป็นร้อยละ 23.33 และประสบการณ์ในการทำงาน 1-10 ปี น้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 16.67

2. ข้อมูลด้านการศึกษาเอกสารระบำนาฏยประดิษฐ์พื้นบ้านภาคใต้ จำแนกตามสถาบันและประเภทของการแสดง ดังปรากฏในตารางที่ 3 ถึงตารางที่ 11

ตารางที่ 3 ระบำนาฏยประดิษฐ์พื้นบ้านภาคใต้ จำแนกตามสถาบันและประเภทการแสดง

ชื่อสถาบัน	ประเภทการแสดง								รวม
	ศิลปาชีพ	วัฒนธรรมไทย พุทธ	วัฒนธรรมไทย มุสลิม	วัฒนธรรมไทย เชื้อสายจีน	การท่องเที่ยว	การแสดงที่ผสมผสาน	กีฬาพื้นบ้าน	จิตรกรรม ประติมากรรม	
1. สถาบันราชภัฏนครศรีธรรมราช	1	2	-	-	-	-	-	-	3
2. สถาบันราชภัฏภูเก็ต	-	-	-	-	-	1	-	-	1
3. สถาบันราชภัฏสงขลา	8	2	2	1	3	2	1	2	21
4. สถาบันราชภัฏยะลา	4	-	5	-	-	2	-	-	11
5. สถาบันราชภัฏสุราษฎร์ธานี	4	-	-	-	-	-	-	-	4
รวม	17	4	7	1	3	5	1	2	40
คิดเป็นร้อยละ	42.5	10	17.5	2.5	7.5	12.5	2.5	5	100

จากตารางที่ 3 พบว่า ะบ้านาฏยประดิษฐ์พื้นบ้านภาคใต้ด้านศิลปาชีพ อยู่ในระดับสูงสุด คิดเป็นร้อยละ 42.5 และด้านวัฒนธรรมชาวไทยเชื้อสายจีน ด้านกีฬาพื้นบ้านอยู่ในระดับน้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 2.5

ตารางที่ 4 ชุดการแสดงของสถาบันราชภัฏที่สืบเนื่องมาจากศิลปาชีพ จำแนกตามปีและ ลักษณะ

ชื่อสถาบัน	ชื่อชุดการแสดง	ปีการศึกษาที่ประดิษฐ์	รูปแบบการทํานึก	ลักษณะเอกสารวิดิทัศน์
นครศรีธรรมราช	1. ระบายมัดข้อม	พ.ศ. 2542	ผลงานอาจารย์กลุ่ม	วิดิทัศน์
ภูเก็ต	-	-	-	-
สงขลา	1. ระบายสทิงกุมภนารี	พ.ศ. 2522	วิทยานิพนธ์	เอกสารรูปเล่ม วิดิทัศน์
	2. ระบายसानจูด	พ.ศ. 2523	วิทยานิพนธ์	เอกสารรูปเล่ม วิดิทัศน์
	3. ระบาย่านลิพา	พ.ศ. 2524	วิทยานิพนธ์	-
	4. ระบายนกเขาเล็ก	พ.ศ. 2526	วิทยานิพนธ์	เอกสารรูปเล่ม วิดิทัศน์
	5. ระบายร้อนทอง	พ.ศ. 2526	วิทยานิพนธ์	เอกสารรูปเล่ม วิดิทัศน์
	6. ระบายนัฎพัตรทักษิณ	พ.ศ. 2532	วิทยานิพนธ์	เอกสารรูปเล่ม
	7. ระบายชูชุก่าเบ็ง	พ.ศ. 2535	ศิลปินพนธ์	เอกสารรูปเล่ม
	8. ระบายบาติก	พ.ศ. 2541	ประดิษฐ์ทำร่า เค้น	เอกสารรูปเล่ม วิดิทัศน์
ยะลา	1. ระบายฝัดข้าว	พ.ศ. 2526	ผลงานอาจารย์เดี่ยว	-
	2. ระบายร้อนทอง	พ.ศ. 2527	ศิลปินพนธ์	-
	3. ระบายป่าเต๊ะ	พ.ศ. 2528	ผลงานอาจารย์เดี่ยว	เอกสารรูปเล่ม วิดิทัศน์
	4. ระบายผลไม้	พ.ศ. 2533	ผลงานอาจารย์เดี่ยว	-
สุราษฎร์ธานี	1. ระบายทอผ้า	พ.ศ. 2527	ภาคนิพนธ์	เอกสารรูปเล่ม
	2. ระบายไข่เค็ม	พ.ศ. 2527	วิทยานิพนธ์	เอกสารรูปเล่ม
	3. ระบายอวนเจ	พ.ศ. 2527	วิทยานิพนธ์	เอกสารรูปเล่ม
	4. ระบายหมึกแห้ง	พ.ศ. 2528	วิทยานิพนธ์	เอกสารรูปเล่ม

จากตารางที่ 4 พบว่า การแสดงที่สืบเนื่องมาจากศิลปอาชีพ มีทั้งหมด 17 ชุด ดังนี้
 ระบายมัดข้อม ของสถาบันราชภัฏนครศรีธรรมราช ประดิษฐ์ปีการศึกษา 2542 เป็นผลงาน
 อาจารย์กลุ่ม ลักษณะเอกสารไม่มีเอกสาร แต่มีวิดิทัศน์

ระบำสทิงกุมภณารี ระบำสถานจุด ระบำย่านลิเภา ระบำนกเขาเล็ก ระบำร้อนทอง ระบำ
 นัฏพัตรทักษิณ ระบำชูชูกำเป็ง และระบำบาติก ของสถาบันราชภัฏสงขลา ประดิษฐ์ปีการศึกษา
 2522, 2523, 2524, 2526, 2532, 2535 และ 2541 ตามลำดับ เป็นวิทยานิพนธ์ ยกเว้นระบำชูชูกำเป็ง
 เป็นศิลปนิพนธ์และระบำบาติก ประกอบรายวิชาการประดิษฐ์ท่ารำเดิน ลักษณะเอกสารมีรูปเล่ม
 และมีวิดิทัศน์ ยกเว้นระบำนัฏพัตรทักษิณไม่มีวิดิทัศน์

ระบำฝัดข้าว ระบำร้อนทอง ระบำป่าเต๊ะและระบำผลไม้ ของสถาบันราชภัฏยะลา
 ประดิษฐ์ปีการศึกษา 2526, 2527, 2528 และ 2533 ตามลำดับ เป็นผลงานอาจารย์เดี่ยว ยกเว้นระบำ
 ร้อนทองเป็นศิลปนิพนธ์ ลักษณะเอกสารไม่มีเอกสารรูปเล่ม ไม่มีวิดิทัศน์ ยกเว้นระบำป่าเต๊ะ มี
 เอกสารรูปเล่มและมีวิดิทัศน์

ระบำทอผ้า ระบำไข่เค็ม ระบำอวนเจและระบำหมึกแห้ง ของสถาบันราชภัฏสุราษฎร์ธานี
 ประดิษฐ์ปีการศึกษา 2527 และ 2528 เป็นวิทยานิพนธ์ ลักษณะเอกสารมีเอกสารรูปเล่ม ไม่มี
 วิดิทัศน์

ตารางที่ 5 ชุดการแสดงของสถาบันราชภัฏที่สืบเนื่องมาจากวัฒนธรรมไทยพุทธ จำแนก
 ตามปีและลักษณะ

ชื่อสถาบัน	ชื่อชุดการแสดง	ปีการศึกษาที่ ประดิษฐ์	รูปแบบการค้นคิด	ลักษณะเอกสาร วิดิทัศน์
นครศรีธรรมราช	1. ระบำหนังตะลุง	พ.ศ. 2539	ผลงานอาจารย์กลุ่ม	-
	2. ระบำโนรณารี	พ.ศ. 2540	ผลงานอาจารย์กลุ่ม	-
ภูเก็ต	-	-	-	-
สงขลา	1. ระบำจินตปาตี	พ.ศ. 2528	วิทยานิพนธ์	เอกสารรูปเล่ม วิดิทัศน์
	2. ระบำขี้หนอนร่อนรำ	พ.ศ. 2531	วิทยานิพนธ์	เอกสารรูปเล่ม วิดิทัศน์
ยะลา	-	-	-	-
สุราษฎร์ธานี	-	-	-	-

จากตารางที่ 5 พบว่า การแสดงที่สืบเนื่องมาจากวัฒนธรรมไทยพุทธ มี 4 ชุด ดังนี้
 ระบำหนังตะลุงและระบำโนรณารี ของสถาบันราชภัฏนครศรีธรรมราช ประดิษฐ์ปีการ
 ศึกษา 2539 และ 2540 ตามลำดับ เป็นผลงานของอาจารย์กลุ่ม ไม่มีเอกสารรูปเล่มและวิดิทัศน์

ระบำจินตปาตีและระบำจีहनอรอนร่า ของสถาบันราชภัฏสงขลา ประดิษฐ์ปีการศึกษา 2528 และ 2531 ตามลำดับ เป็นผลงานวิทยานิพนธ์ ลักษณะเอกสารมีเอกสารรูปเล่มและมีวีดิทัศน์

ตารางที่ 6 ชุดการแสดงของสถาบันราชภัฏที่สืบเนื่องมาจากวัฒนธรรมไทยมุสลิม
จำแนกตามปีและลักษณะ

ชื่อสถาบัน	ชื่อชุดการแสดง	ปีการศึกษาที่ประดิษฐ์	รูปแบบการค้นคิด	ลักษณะเอกสารวีดิทัศน์
นครศรีธรรมราช	-	-	-	-
ภูเก็ต	-	-	-	-
สงขลา	1. ระบำคารีบูกง	พ.ศ. 2536	ศิลปนิพนธ์	เอกสารรูปเล่ม วีดิทัศน์
	2. ระบำรายากาปากอและ	พ.ศ. 2539	ศิลปนิพนธ์	เอกสารรูปเล่ม วีดิทัศน์
ยะลา	1. ระบำสไบแพร	พ.ศ. 2523	อาจารย์เดี่ยว	เอกสารรูปเล่ม วีดิทัศน์
	2. ระบำยะลาเมืองขวัญ	พ.ศ. 2529	วิทยานิพนธ์	เอกสารรูปเล่ม วีดิทัศน์
	3. กระบวนการแห่คารีเกอร์กาเวน	พ.ศ. 2531	อาจารย์กลุ่ม	-
	4. ระบำโยเกิดปายง	พ.ศ. 2534	วิทยานิพนธ์	เอกสารรูปเล่ม
	5. คารีบูงอคือลล	พ.ศ. 2537	อาจารย์เดี่ยว	-
	-	-	-	-
สุราษฎร์ธานี	-	-	-	-

จากตารางที่ 6 พบว่า การแสดงที่สืบเนื่องมาจากวัฒนธรรมไทยมุสลิม มีทั้งหมด 7 ชุด ดังนี้
ระบำคารีบูกงและระบำรายากาปากอและ ของสถาบันราชภัฏสงขลา ประดิษฐ์ปีการศึกษา 2536 และ 2539 ตามลำดับ เป็นผลงานศิลปนิพนธ์ มีเอกสารรูปเล่มและมีวีดิทัศน์

ระบำสไบแพร ระบำยะลาเมืองขวัญ กระบวนการแห่คารีเกอร์กาเวน ระบำโยเกิดปายง และคารีบูงอคือลล ของสถาบันราชภัฏยะลา ประดิษฐ์ปีการศึกษา 2523, 2529, 2531, 2534 และ 2537 ตามลำดับ ส่วนใหญ่เป็นผลงานอาจารย์เดี่ยวและกลุ่ม ยกเว้นระบำยะลาเมืองขวัญและโยเกิดปายง เป็นวิทยานิพนธ์ ลักษณะเอกสาร ระบำสไบแพรและระบำยะลาเมืองขวัญ มีเอกสารรูปเล่ม มีวีดิทัศน์ ระบำโยเกิดปายง มีเอกสารรูปเล่ม ไม่มีวีดิทัศน์ ส่วนกระบวนการแห่คารีเกอร์กาเวน และคารีบูงอคือลล ไม่มีเอกสารรูปเล่มและไม่มีวีดิทัศน์

ตารางที่ 7 ชุดการแสดงของสถาบันราชภัฏที่สืบเนื่องมาจากวัฒนธรรมชาวไทยเชื้อสายจีน
จำแนกตามปีและลักษณะ

ชื่อสถาบัน	ชื่อชุดการแสดง	ปีการศึกษาที่ ประดิษฐ์	รูปแบบการค้นคิด	ลักษณะเอกสาร วิดิทัศน์
นครศรีธรรมราช	-	-	-	-
ภูเก็ต	-	-	-	-
สงขลา	1. ระบำไทเก๊กสั้น่อ	พ.ศ. 2540	ผลงานการประดิษฐ์ ทำรำเดิน	-
ยะลา	-	-	-	-
สุราษฎร์ธานี	-	-	-	-

จากตารางที่ 7 พบว่า การแสดงที่สืบเนื่องมาจากวัฒนธรรมชาวไทยเชื้อสายจีน มี 1 ชุด คือ ชุดระบำไทเก๊กสั้น่อ ของสถาบันราชภัฏสงขลา ประดิษฐ์ปีการศึกษา 2540 ประกอบรายวิชาการประดิษฐ์ทำรำเดิน ลักษณะเอกสาร ไม่มีเอกสารรูปเล่มและไม่มีวิดิทัศน์

ตารางที่ 8 ชุดการแสดงของสถาบันราชภัฏที่สืบเนื่องมาจากการส่งเสริมแหล่งท่องเที่ยว
จำแนกตามปีและลักษณะ

ชื่อสถาบัน	ชื่อชุดการแสดง	ปีการศึกษาที่ ประดิษฐ์	รูปแบบการค้นคิด	ลักษณะเอกสาร วิดิทัศน์
นครศรีธรรมราช	-	-	-	-
สงขลา	1. ระบำน่าน้ำคูด	พ.ศ. 2530	วิทยานิพนธ์	เอกสารรูปเล่ม วิดิทัศน์
	2. ระบำเงือกทอง	พ.ศ. 2531	วิทยานิพนธ์	เอกสารรูปเล่ม
	3. ระบำเฟื่องฟ้า	พ.ศ. 2536	ศิลปนิพนธ์	เอกสารรูปเล่ม วิดิทัศน์
ยะลา	-	-	-	-
สุราษฎร์ธานี	-	-	-	-

จากตารางที่ 8 พบว่า การแสดงที่สืบเนื่องมาจากการส่งเสริมแหล่งท่องเที่ยว มี 3 ชุด ดังนี้ ระบำน่าน้ำคูด ระบำเงือกทองและระบำเฟื่องฟ้า ของสถาบันราชภัฏสงขลา ประดิษฐ์ปีการศึกษา 2530, 2531 และ 2536 ตามลำดับ เป็นผลงานวิทยานิพนธ์และศิลปนิพนธ์ ลักษณะเอกสาร มีเอกสารรูปเล่มและมีวิดิทัศน์

ตารางที่ 9 ชุดการแสดงของสถาบันราชภัฏที่สืบเนื่องมาจากการผสมผสานการแสดง
พื้นบ้านภาคใต้ จำแนกตามปีและลักษณะ

ชื่อสถาบัน	ชื่อชุดการแสดง	ปีการศึกษาที่ ประดิษฐ์	รูปแบบการค้นคิด	ลักษณะเอกสาร วิดิทัศน์
นครศรีธรรมราช	-	-	-	-
ภูเก็ต	1. ระบำภูเก็ตพรรณษา เชี่ยนนาพาเพลิน	พ.ศ. 2541	ผลงานอาจารย์	-
สงขลา	1. ระบำทักษิณนารี	พ.ศ. 2525	วิทยานิพนธ์	เอกสารรูปเล่ม วิดิทัศน์
	2. ระบำรวมไทยทักษิณ	พ.ศ. 2532	ผลงานอาจารย์	เอกสารรูปเล่ม
ยะลา	1. ระบำมิตรสัมพันธ์ขวัญ ยะลา	พ.ศ. 2532	ผลงานอาจารย์กลุ่ม	-
	2. คารีเปอร์ซาตุปาคุ	พ.ศ. 2541	ผลงานอาจารย์กลุ่ม	-
สุราษฎร์ธานี	-	-	-	-

จากตารางที่ 9 พบว่า การแสดงที่สืบเนื่องมาจากการผสมผสานการแสดงพื้นบ้านภาคใต้ มี
5 ชุด ดังนี้

ระบำภูเก็ตพรรณษาเชี่ยนนาพาเพลิน ของสถาบันราชภัฏภูเก็ต ประดิษฐ์ปีการศึกษา 2541
เป็นผลงานอาจารย์ ลักษณะเอกสาร ไม่มีเอกสารรูปเล่มและไม่มีวิดิทัศน์

ระบำทักษิณนารีและระบำรวมไทยทักษิณ ของอาจารย์สถาบันราชภัฏสงขลา ประดิษฐ์
ปีการศึกษา 2525 และ 2532 ตามลำดับ ระบำทักษิณนารีเป็นวิทยานิพนธ์ มีเอกสารรูปเล่ม มีวิดิทัศน์
ส่วนระบำรวมไทยทักษิณ เป็นผลงานอาจารย์ มีเอกสารรูปเล่ม แต่ไม่มีวิดิทัศน์

ระบำมิตรสัมพันธ์ขวัญยะลาและระบำคารีเปอร์ซาตุปาคุ ของสถาบันราชภัฏยะลา
ประดิษฐ์ปีการศึกษา 2532 และ 2541 ตามลำดับ เป็นผลงานของอาจารย์กลุ่ม ไม่มีเอกสารรูปเล่ม
และไม่มีวิดิทัศน์

ตารางที่ 10 ชุดการแสดงของสถาบันราชภัฏที่สืบเนื่องมาจากกีฬาพื้นบ้านภาคใต้ จำแนกตามปีและลักษณะ

ชื่อสถาบัน	ชื่อชุดการแสดง	ปีการศึกษาที่ประดิษฐ์	รูปแบบการค้นคิด	ลักษณะเอกสารวิดิทัศน์
นครศรีธรรมราช	-	-	-	-
ภูเก็ต	-	-	-	-
สงขลา	1. ระบำชนไก่	พ.ศ. 2529	วิทยานิพนธ์	เอกสารรูปเล่ม วิดิทัศน์
ยะลา	-	-	-	-
สุราษฎร์ธานี	-	-	-	-

จากตารางที่ 10 พบว่า การแสดงที่สืบเนื่องมาจากกีฬาพื้นบ้านภาคใต้ มี 1 ชุด คือ ระบำชนไก่ ของสถาบันราชภัฏสงขลา ประดิษฐ์ปีการศึกษา 2529 เป็นผลงานวิทยานิพนธ์ ลักษณะเอกสารมีเอกสารรูปเล่มและมีวิดิทัศน์

ตารางที่ 11 ชุดการแสดงของสถาบันราชภัฏที่สืบเนื่องมาจากจิตรกรรมและประติมากรรมท้องถิ่น จำแนกตามปีและลักษณะ

ชื่อสถาบัน	ชื่อชุดการแสดง	ปีการศึกษาที่ประดิษฐ์	รูปแบบการค้นคิด	ลักษณะเอกสารวิดิทัศน์
นครศรีธรรมราช	-	-	-	-
ภูเก็ต	-	-	-	-
สงขลา	1. ระบำอัสสนะ โยคะ	พ.ศ. 2533	วิทยานิพนธ์	เอกสารรูปเล่ม วิดิทัศน์
	2. ระบำอวโลกิเตศวร	พ.ศ. 2538	ศิลปนิพนธ์	เอกสารรูปเล่ม วิดิทัศน์
ยะลา	-	-	-	-
สุราษฎร์ธานี	-	-	-	-

จากตารางที่ 11 พบว่า การแสดงที่สืบเนื่องมาจากจิตรกรรมและประติมากรรมท้องถิ่น มี 2 ชุด คือ

ระบำอัสสนะ โยคะและระบำอวโลกิเตศวร ของสถาบันราชภัฏสงขลา ประดิษฐ์ปีการศึกษา 2533 และ 2538 ตามลำดับ เป็นผลงานวิทยานิพนธ์และศิลปนิพนธ์ ลักษณะเอกสารมีเอกสารรูปเล่มและมีวิดิทัศน์

3. ข้อมูลจากการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่าง เป็นความเรียงและตาราง ดังปรากฏในตารางที่ 12 และตารางที่ 13

จากการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างด้านวิวัฒนาการของระบำนานฎยประดิษฐ์พื้นบ้านภาคใต้ พบว่า การตั้งชื่อระบำนานฎยประดิษฐ์ขึ้นใหม่ว่า ระบำนานฎยประดิษฐ์ ส่วนใหญ่กล่าวว่ามีเหมาะสม แต่บางท่านอาจใช้ชื่อเฉพาะของตน เช่น สถาบันราชภัฏสงขลา ใช้คำว่า ระบำนานฎยประดิษฐ์ ตั้งแต่ พ.ศ. 2522-2534 และต่อมาใช้คำว่า ระบำนานฎยรังสรรค์ ส่วนสถาบันราชภัฏยะลา ไม่มีชื่อเฉพาะ แต่ได้กล่าวถึงผลงานที่ประดิษฐ์ขึ้นใหม่ว่า การสร้างสรรค์ผลงานการแสดงประเภท ระบำนานฎยและการแสดงพื้นเมือง

ปัจจัยที่ทำให้เกิดแรงบันดาลใจในการประดิษฐ์ระบำนานฎยประดิษฐ์พื้นบ้านภาคใต้ จากการสัมภาษณ์ ผลปรากฏดังแสดงไว้ในตารางที่ 12

ตารางที่ 12 ด้านปัจจัยที่ทำให้เกิดแรงบันดาลใจในการประดิษฐ์ระบำนานฎยประดิษฐ์พื้นบ้านภาคใต้

ชื่อสถาบัน	ปัจจัยที่ทำให้เกิดแรงบันดาลใจ					รวม
	ด้านหลักสูตร	ด้านอาชีพ	ด้านแหล่งท่องเที่ยว	ด้านศิลปวัฒนธรรม	ด้านความสัมพันธ์กับเพื่อนบ้าน	
1. สถาบันราชภัฏนครศรีธรรมราช	1	1	-	1	-	3
2. สถาบันราชภัฏภูเก็ต	1	1	1	1	-	4
3. สถาบันราชภัฏสงขลา	1	1	1	1	1	5
4. สถาบันราชภัฏยะลา	1	1	1	1	1	5
5. สถาบันราชภัฏสุราษฎร์ธานี	1	1	-	1	-	3
รวม	5	5	3	5	2	20
คิดเป็นร้อยละ	25	25	15	25	10	100

จากตารางที่ 12 พบว่า ปัจจัยที่ทำให้เกิดแรงบันดาลใจในการประดิษฐ์ระบำนานฎยประดิษฐ์พื้นบ้านภาคใต้ ด้านหลักสูตร ด้านอาชีพ ด้านการแสดงศิลปวัฒนธรรม อยู่ในระดับสูงสุด คิดเป็นร้อยละ 25 ส่วนด้านการท่องเที่ยว เป็นอันดับรองลงมา คิดเป็นร้อยละ 15 และด้านความสัมพันธ์กับประเทศเพื่อนบ้านน้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 10

ด้านลักษณะที่สำคัญของระบำนานฎยประดิษฐ์พื้นบ้านภาคใต้ จากการสัมภาษณ์ พบว่า ควรมีเอกลักษณ์ของท้องถิ่นภาคใต้ที่ชัดเจน เมื่อนำมาถ่ายทอดแล้ว ควรสื่อให้เห็นแนวคิดหลักของภาคใต้ตอนบนหรือภาคใต้ตอนล่าง ด้านต่าง ๆ เช่น ทำรำ ทำนองเพลง การแต่งกาย ตลอดจนอุปกรณ์ประกอบการแสดง

ด้านหลักการประดิษฐ์ทำรำระบำนานฎยประดิษฐ์พื้นบ้านภาคใต้ จากการสัมภาษณ์พบว่า ควรปฏิบัติตามขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 1 การนำเสนอโครงการ มีหลักการและเหตุผล วัตถุประสงค์ ขอบเขต วิธีการดำเนินงาน งบประมาณที่ชัดเจน

ขั้นที่ 2 ศึกษาข้อมูลพื้นฐานจากเอกสารและเก็บข้อมูลภาคสนาม

ขั้นที่ 3 นำข้อมูลและกระบวนการที่ได้ศึกษามาจัดลำดับความสำคัญ

ขั้นที่ 4 กำหนดรูปแบบการแสดง ประดิษฐ์ทำรำให้สอดคล้องและเหมาะสมกับแนวคิดที่ได้ศึกษามา การแปรแถวควรมีรูปแบบที่หลากหลาย

ขั้นที่ 5 กำหนดดนตรีและเพลงประกอบการแสดง

ขั้นที่ 6 ออกแบบทำรำให้สอดคล้องกับทำนองเพลง

ขั้นที่ 7 ออกแบบเครื่องแต่งกาย อุปกรณ์ประกอบ ที่แสดงถึงวิถีของคนภาคใต้

ขั้นที่ 8 นำเสนอผลงาน ปรับปรุงแก้ไข

ขั้นที่ 9 จัดทำเอกสารรูปเล่ม บันทึกวีดิทัศน์ หรือ VCD.

นอกจากนี้ ยังมีผู้ให้แนวคิดเกี่ยวกับการประดิษฐ์ทำรำ ว่าควรสร้างแรงบันดาลใจระหว่างอาจารย์ที่ปรึกษาและกลุ่มนักศึกษาที่ประดิษฐ์ทำรำ ให้มีกิจกรรมร่วมคิดร่วมทำในทุกขั้นตอนเพื่อประสิทธิภาพของผลงานและควรมีความรู้ความสามารถพื้นฐานนาฏศิลป์ไทย รวมทั้งทำพื้นฐานดั้งเดิมของรองเงิ้ง ชัมเปง อัสรี ซึ่งนับเป็นสิ่งสำคัญในการสร้างสรรค์ผลงานให้เป็นที่ยอมรับและสามารถนำไปเผยแพร่ต่อสาธารณชนได้

โอกาสและสถานที่ ซึ่งระบำนานฎยประดิษฐ์พื้นบ้านภาคใต้ ได้เคยไปแสดงทั้งอดีตและปัจจุบัน จากการสัมภาษณ์ ผลดังนี้

1. ภายในสถาบัน งานกิจกรรมต่าง ๆ ของสถาบัน เช่น งานราชภัฏวิชาการ งานเลี้ยงสังสรรค์ของนักศึกษา งานเลี้ยงรับรองแขกผู้มาเยือนของสถาบัน งานวัฒนธรรมสัมพันธ์ งานแสดงศักยภาพของคณะวิชา งานเฉลิมฉลองเนื่องในวันสำคัญต่าง ๆ

2. ภายนอกสถาบัน ทั้งภายในจังหวัดและจังหวัดใกล้เคียง หน่วยงานภาครัฐและเอกชน งานเลี้ยงสังสรรค์ งานเทศกาลสำคัญในภาคใต้ เช่น งานประกวดคนกเขาชาวเสียงอาเขียน

3. งานแสดงต้อนรับนักท่องเที่ยวของสถานประกอบการและตามโรงแรมต่าง ๆ รวมทั้งต้อนรับแขกเมือง
4. โครงการวัฒนธรรมสัญจรภายในจังหวัดและระดับภูมิภาค
5. เป็นตัวแทนของภาคได้ร่วมแสดงงานมหกรรมวัฒนธรรมพื้นบ้านนานาชาติ ซึ่งจัดขึ้นตามภูมิภาคต่าง ๆ หมุนเวียนกันไป
6. สถาบันอุดมศึกษาท้องถิ่น รวมทั้งวิทยาลัยนาฏศิลป์ส่วนภูมิภาคและส่วนกลาง ขอความอนุเคราะห์จากสถาบัน ฝึกหัดระบำนาฏยประดิษฐ์เพื่อนำไปเผยแพร่ทั้งในประเทศและต่างประเทศ
7. เป็นตัวแทนของจังหวัดไปร่วมแสดง ณ ประเทศเพื่อนบ้าน เช่น ประเทศมาเลเซียและประเทศอินโดนีเซีย
8. เป็นตัวแทนของจังหวัดไปร่วมแสดงถวายหน้าพระที่นั่ง เมื่อคราวแปรพระราชฐาน ณ ตำหนักทักษิณราชนิเวศน์ จังหวัดนครราชสีมา

วิธีเผยแพร่และการสืบทอดระบำนาฏยประดิษฐ์พื้นบ้านภาคใต้ จากการสัมภาษณ์ การเผยแพร่และการสืบทอด ควรปฏิบัติดังนี้

1. จัดอบรมครูผู้สอนระดับประถม ระดับมัธยม รวมทั้งกลุ่มสนใจ เพื่อฝึกหัดระบำจากต้นแบบของแต่ละสถาบัน เพื่อมิให้ผิดเพี้ยนไปจากวัตถุประสงค์เดิมของผู้คิดค้น
2. จัดอบรมปฏิบัติการ วิธีการประดิษฐ์ท่ารำ เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างงานของตนเองได้อย่างมีขั้นตอน
3. สร้างเครือข่ายในสถาบันการศึกษาระดับภูมิภาค
4. จัดประกวดระบำนาฏยประดิษฐ์ของสถาบันราชภัฏภาคใต้ ระดับประถมและระดับมัธยม
5. นำการแสดงไปร่วมงานสำคัญ ๆ เช่น เวทีกลางของชุมชนและสถานประกอบการที่ติดอันดับในภาคใต้
6. ถ่ายทอดระบำนาฏยประดิษฐ์จากรุ่นที่ผู้ประดิษฐ์ท่ารำไปสู่รุ่นน้อง ภายในสถาบันเพื่อให้สืบทอดการแสดงให้เหมือนต้นเค้าเดิมมากที่สุด
7. บันทึกไว้เป็นเอกสารรูปเล่ม รวมทั้งวีดิทัศน์เผยแพร่ภายในสำนักวิทยบริการของสถาบัน รวมทั้งหน่วยงานที่เกี่ยวข้องการส่งเสริมเผยแพร่ศิลปวัฒนธรรมทั่วประเทศ
8. จัดทำเว็บไซต์ เพื่อให้ผู้สนใจค้นคว้าอย่างกว้างขวาง
9. เผยแพร่ทางสื่อมวลชน วิทยุ โทรทัศน์ แสดงผลงานระบำนาฏยประดิษฐ์พื้นบ้านภาคใต้ปีละ 1 ครั้ง

ด้านการพัฒนารูปแบบระบำนาฏยประดิษฐ์พื้นบ้านภาคใต้ จากการสัมภาษณ์ ผลปรากฏดังนี้

1. รูปแบบระบำนาฏยประดิษฐ์พื้นบ้านภาคใต้ มีการพัฒนาค่อนข้างน้อย มักมีรูปแบบของการแสดงที่ใช้ดนตรีซ้ำ ๆ คือ ดนตรีไทยพุทธซึ่งเป็นดนตรีที่ประกอบการแสดงโนราและหนังตะลุง และดนตรีไทยมุสลิม ซึ่งเป็นดนตรีที่นำมาประกอบการเต้นรอนเง็ง
2. ด้านเครื่องแต่งกาย โดยเฉพาะการแต่งกายชาวมุสลิม ซึ่งมีรูปแบบไม่มากนัก เมื่อนำมาประดิษฐ์เป็นเครื่องแต่งกายระบำแล้ว ทำให้ดูเหมือนว่าเครื่องแต่งกายไม่แตกต่างกันมากนัก
3. บางสถาบันได้พยายามออกแบบเพลงให้มีสำเนียงใหม่ โดยใช้วงปี่พาทย์ของภาคกลางผสมกับวงพื้นเมือง โดยครูผู้สอนด้านดนตรีที่มีความชำนาญเฉพาะทาง แต่ก็มีค่อนข้างน้อย
4. ด้านเครื่องประดับ นับว่ามีการเปลี่ยนแปลงค่อนข้างมาก นิยมนำเครื่องประดับมาตกแต่งส่วนต่าง ๆ ของร่างกายหรือหุหรามากกว่าเดิม และนิยมปักเลื่อมและลูกปัดบนผ้าคาดเงินคาดทองรวมทั้งผ้าพื้นเมืองอีกด้วย

ด้านปัญหาและอุปสรรคของระบำนาฏยประดิษฐ์พื้นบ้านภาคใต้ จากการสัมภาษณ์ผลปรากฏดังแสดงไว้ในตารางที่ 13

ตารางที่ 13 ปัญหาและอุปสรรคของระบำนาฏยประดิษฐ์พื้นบ้านภาคใต้

ชื่อสถาบัน	ปัญหาและอุปสรรคของระบำนาฏยประดิษฐ์พื้นบ้านภาคใต้					รวม
	การเปิดสอนวิชาเอกนาฏศิลป์	ด้านดนตรี	ด้านงบประมาณ	ด้านการศึกษา		
1. สถาบันราชภัฏนครศรีธรรมราช	-	1	1	1	3	
2. สถาบันราชภัฏภูเก็ต	-	1	1	1	3	
3. สถาบันราชภัฏสงขลา	-	-	1	1	2	
4. สถาบันราชภัฏยะลา	1	-	1	1	3	
5. สถาบันราชภัฏสุราษฎร์ธานี	1	1	1	1	4	
รวม	2	3	5	5	15	
คิดเป็นร้อยละ	13.33	20	33.33	33.33	100	

จากตารางที่ 13 พบว่า ปัญหาและอุปสรรคของระบำนาฏยประดิษฐ์พื้นบ้านภาคใต้ ด้านงบประมาณ ด้านการศึกษา อยู่ในระดับสูงสุด คิดเป็นร้อยละ 33.33 ด้านดนตรีประกอบการแสดง รองลงมา คิดเป็นร้อยละ 20 ด้านการเปิดสอนวิชาเอกนาฏศิลป์ น้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 13.33

แนวคิดและองค์ประกอบของระบำนานฎยประดิษฐ์พื้นบ้านภาคใต้

การศึกษาแนวคิดและองค์ประกอบของระบำนานฎยประดิษฐ์พื้นบ้านภาคใต้ ได้ดำเนินการศึกษาโดยใช้เครื่องมือเป็นแบบสำรวจเอกสารและแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง สัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นหัวหน้าภาควิชานาฎศิลป์ หรือประธานโปรแกรมวิชานาฎศิลป์และการละคร สถาบันราชภัฏภาคใต้ ปรากฏผลดังนี้

1. ข้อมูลจากการศึกษาเอกสาร ด้านแนวคิดและองค์ประกอบที่นำมาแสดงระบำนานฎยประดิษฐ์พื้นบ้านภาคใต้
2. ข้อมูลจากการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่าง เป็นความเรียงและเป็นตาราง ดังปรากฏในตารางที่ 14 ถึงตารางที่ 16

1. ข้อมูลจากการศึกษาเอกสาร ด้านแนวคิดและองค์ประกอบที่นำมาแสดงระบำนานฎยประดิษฐ์พื้นบ้านภาคใต้ ปรากฏผลด้านต่าง ๆ ดังนี้ คือ

ด้านแนวคิด แนวคิดที่นำมาแสดงระบำนานฎยประดิษฐ์พื้นบ้านภาคใต้ จากการศึกษาพบว่าแนวคิดด้านต่าง ๆ ประกอบด้วย การแสดงที่สืบเนื่องมาจากศิลปอาชีพ การแสดงที่สืบเนื่องมาจากวัฒนธรรมไทยพุทธ การแสดงที่สืบเนื่องมาจากวัฒนธรรมไทยมุสลิม การแสดงที่สืบเนื่องมาจากวัฒนธรรมชาวไทยเชื้อสายจีน การแสดงที่สืบเนื่องมาจากการส่งเสริมแหล่งท่องเที่ยว การแสดงที่สืบเนื่องมาจากการผสมผสานการแสดงพื้นบ้านภาคใต้ การแสดงที่สืบเนื่องมาจากกีฬาพื้นเมืองภาคใต้และการแสดงที่สืบเนื่องมาจากกิจกรรมและประติมากรรมท้องถิ่น แนวคิดด้านต่าง ๆ ดังกล่าว ได้นำมาคิดประดิษฐ์เป็นระบำนานฎยประดิษฐ์ในสถาบันราชภัฏภาคใต้ จำนวน 40 ชุด ปรากฏผลดังต่อไปนี้

การแสดงที่สืบเนื่องมาจากศิลปอาชีพ หมายถึง การนำเอาอาชีพต่าง ๆ ของคนในภาคใต้ มาเป็นแนวคิดในการประดิษฐ์ท่าร่า ดังนี้ คือ

1. สถาบันราชภัฏนครศรีธรรมราช มีการแสดง 1 ชุด ดังนี้
 - 1.1 ระบำมัดช่อม เป็นระบำที่นำเสนอเพื่อให้เห็นถึงอาชีพการทำผ้ามัดช่อม การมัดช่อมเป็นการทำลวดลายบนพื้นผ้า โดยการผูกมัดผ้าเพื่อมิให้สีซึมเข้าไปในบริเวณที่มัดไว้ เพื่อให้ได้ลวดลายที่ต้องการ สำหรับสีที่นำมาช่อมอาจได้จากสีธรรมชาติ ได้แก่ สีที่สกัดมาจากคั้นพืช เมล็ดพืช และสีที่สังเคราะห์ จังหวัดนครศรีธรรมราชได้สนับสนุนให้กลุ่มแม่บ้านทำอาชีพเสริมตามโครงการหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์

2. สถาบันราชภัฏสงขลา มีการแสดง 8 ชุด ดังนี้

2.1 ระบายสีทิงกุ่มกนารี เป็นระบายที่นำเสนออาชีพการปั้นหม้อดินเผาของกลุ่มแม่บ้าน สทิงหม้อ อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา นับเป็นหัตถกรรมพื้นบ้านที่มีชื่อเสียงของชาวสทิงหม้อ ตั้งแต่อดีตถึงปัจจุบัน

2.2 ระบายสีงานจุดเมืองลุง เป็นระบายที่นำเสนออาชีพการสานเสื่อด้วยพันธุ์ไม้ประเภท กกชนิดหนึ่ง คือ กระชูด ของหมู่บ้านทะเลน้อย ตำบลทะเลน้อย อำเภอควนขนุน จังหวัดพัทลุง

2.3 ระบายสีย่านลิพเอ เป็นระบายที่นำเสนออาชีพการจักสาน โดยการใช้ย่านลิพเอ ซึ่งเป็น เถาวัลย์ชนิดหนึ่งมาสานเป็นเครื่องใช้และเครื่องประดับชนิดต่าง ๆ แหล่งผลิตที่สำคัญ คือ ตำบลท่าเรือ อำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช

2.4 ระบายสีนกเขาเล็ก เป็นระบายที่นำเสนออาชีพการเลี้ยงนกเขาเล็กหรือนกเขาขาว รวมทั้งการทำกรงนกของชาวบ้านอำเภอจะนะ จังหวัดสงขลา

2.5 ระบายสีร้อนทอง เป็นระบายที่นำเสนอการประกอบอาชีพการร้อนทองด้วยมือ ของชาวบ้านบางสะพาน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ปัจจุบันชาวบ้านได้เลิกอาชีพนี้ไปแล้ว

2.6 ระบายสีภูพัตร์ทักษิณ เป็นระบายที่นำเสนอการประกอบอาชีพทอผ้าที่ขึ้นชื่อของภาคใต้ ซึ่งประกอบด้วย ผ้ายกของจังหวัดนครศรีธรรมราช ผ้าปาเต๊ะของจังหวัดปัตตานี ผ้านาหมื่นศรีของ จังหวัดตรัง ผ้าเกาะยอของจังหวัดสงขลา และผ้าไหมพุ่มเรียงของจังหวัดสุราษฎร์ธานี

2.7 ระบายสีชูกำเป็ง เป็นระบายที่นำเสนอการเลี้ยงแพะ การรีดนมแพะและการจำหน่าย ผลผลิตที่ได้จากแพะของชาวไทยมุสลิม หมู่ที่ 4 ตำบลกะลุวอเหนือ อำเภอเมือง จังหวัดนราธิวาส ซึ่งเป็น โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริของสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี

2.8 ระบายสีบาติก เป็นระบายที่นำเสนอความงดงามของลวดลายผ้าบาติกโดยการนำมา นุ่งและพันร่างกาย ซึ่งเป็นอาชีพหัตถกรรมพื้นบ้านของชาวภาคใต้ตอนล่าง ซึ่งประกอบด้วย จังหวัดสงขลา ยะลา ปัตตานีและนราธิวาส

3. สถาบันราชภัฏยะลา มีการแสดง 4 ชุด ดังนี้

3.1 ระบายสีฝัดข้าว การฝัดข้าวจัดว่าเป็นขั้นตอนหนึ่งของเกษตรกรชาวนา จัดเป็นอาชีพ หลักที่สำคัญทั่วไปของคนไทยไม่ว่าภาคใด

3.2 ระบายสีร้อนทอง เป็นระบายที่นำเสนอการประกอบอาชีพร้อนทองด้วยมือของชาว บ้านแถบเขาโต๊ะโม๊ะ จังหวัดนราธิวาส

3.3 ระบายสีปาเต๊ะ เป็นระบายที่นำเสนอการประกอบอาชีพหัตถกรรมพื้นบ้าน คือการทำ ผ้าปาเต๊ะ ซึ่งเป็นอาชีพของชาวบ้านภาคใต้ตอนล่าง

3.4 ระบายสีผลไม้ เป็นระบายที่นำเสนอการประกอบอาชีพ การทำสวนผลไม้ เช่น เงาะ มังคุด ทุเรียน กล้วยหินและลองกอง ของเกษตรกรจังหวัดยะลา

4. สถาบันราชภัฏสุราษฎร์ธานี มีการแสดง 4 ชุด ดังนี้

4.1 ระบายทอผ้า เป็นระบายที่นำเสนอการประกอบอาชีพทอผ้าพรมเรียงของชาวบ้าน ตำบลพุมเรียง อำเภอไชยา จังหวัดสุราษฎร์ธานี ซึ่งจัดว่าเป็นอาชีพที่ทำรายได้เป็นอย่างดี

4.2 ระบายหมึกแห้ง เป็นระบายที่นำเสนอการประกอบอาชีพประมง การถนอมอาหาร โดยการนำปลาหมึกแห้งของชาวจังหวัดสุราษฎร์ธานี

4.3 ระบายไข่เค็ม เป็นระบายที่นำเสนอการประกอบอาชีพการทำไข่เค็ม ของชาวอำเภอไชยา จังหวัดสุราษฎร์ธานี

4.4 ระบายอวนทะเล เป็นระบายที่นำเสนอการประกอบอาชีพทำประมง ของชาวบ้าน จังหวัดสุราษฎร์ธานี ซึ่งมี 5 ขั้นตอน คือ เตรียมเรือจับปลาออกทะเล นำส่งแพ ล้างอวน ประชุมอวน เก็บอวนลงเรือ ตามลำดับ

การแสดงที่สืบเนื่องมาจากวัฒนธรรมไทยพุทธ เช่น โนรา หนังตะลุง หมายถึง การแสดงที่นำเอาติลาการร่ายรำโนรา รวมทั้งการเชิดรูปหนังตะลุง มาเป็นแนวคิดในการประดิษฐ์ทำรำ ดังนี้ คือ

1. สถาบันราชภัฏนครศรีธรรมราช มีการแสดง 2 ชุด ดังนี้

1.1 ระบายโนรานารี เป็นระบายที่นำเสนอศิลปะการร่ายรำแบบโนราของภาคใต้

1.2 ระบายหนังตะลุง เป็นระบายที่นำเสนอศิลปะการร่ายรำเลียนแบบการเชิดรูปหนังตะลุงของภาคใต้

2. สถาบันราชภัฏสงขลา มีการแสดง 2 ชุด ดังนี้

2.1 ระบายจินตปาตี เป็นระบายที่นำเสนอการเลียนแบบขั้นตอนการเชิดรูปหนังตะลุงของภาคใต้

2.2 ระบายจี่หนอนร่อนรำ เป็นระบายที่นำเสนอศิลปะการร่ายรำแบบโนราของภาคใต้

การแสดงที่สืบเนื่องมาจากวัฒนธรรมไทยมุสลิม หมายถึง การแสดงที่นิยมของชาวไทยมุสลิม เช่น ร่องเง็ง คาระ ซัมเปง ลิตะ มาเป็นแนวคิดในการประดิษฐ์ทำรำ ดังนี้ คือ

1. สถาบันราชภัฏสงขลา มี 2 ชุด คือ

1.1 ระบายคารีบูกง เป็นระบายที่นำเสนอติลาการร่ายรำโดยใช้กะลามะพร้าวมาเป็นอุปกรณ์ประกอบ โดยใช้สำเนียงเพลงและการแต่งกายแบบมุสลิมภาคใต้

1.2 ระบายรายกาปากอและ เป็นระบายที่นำเสนอการบวงสรวงแม่ย่านางเรือกอลและ ซึ่งเป็นประเพณีของชาวมุสลิมที่ทำอาชีพประมง โดยมีความเชื่อว่าก่อนจะออกเรือแต่ละครั้ง จะต้องบวงสรวงแม่ย่านางก่อนเพื่อเป็นสิริมงคลแก่ตัวเอง

2. สถาบันราชภัฏยะลา มีการแสดง 5 ชุด ดังนี้

2.1 ระบายสไบแพร เป็นระบายที่นำเสนอศิลปะการร่ายรำ โดยนำเอาติลาท่าเต้นของร่องเง็งมาประยุกต์ดัดแปลง และใช้ผ้าสไบแพรมาเป็นอุปกรณ์การร่ายรำ

2.2 ระบายชะลาขวัญเมือง เป็นระบายที่นำเสนอการรำรำ ซึ่งนำทำพื้นเมืองดั้งเดิม ประกอบด้วย ลีละและอัครีมาดัดแปลงเป็นทำรำ บรรยายถึงประวัติศาสตร์ ภูมิศาสตร์ สังคมและสิ่งแวดล้อม และเพื่อเป็นการส่งเสริมแหล่งท่องเที่ยวของจังหวัดชะลาอีกด้วย

2.3 กระบวนการแห่ตารีเกอร์กาเวน เป็นการแสดงที่นำเสนอประเพณีการแต่งงานของชาวไทยมุสลิม 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ รวมทั้งการรำรำประกอบเพื่อเฉลิมฉลองให้คู่บ่าวสาวและผู้มาร่วมอวยพรในพิธีแต่งงาน

2.4 ระบายโยเกิดป่ายง เป็นระบายที่นำเสนอวิถีทำนุและการเล่นตามจังหวะเพลงพื้นเมืองสำเนียงมาลาญ โดยใช้ร่วมเป็นอุปกรณ์ประกอบการแสดง

2.5 ระบายตารีบุงอคือลือ เป็นระบายที่นำเสนอวิถีทำรำที่นำประเพณีอันดีงามของชาวไทยมุสลิม 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยใช้ดอกไม้ประกอบไข่มุกสีแดงซึ่งให้แก่นักในงานแต่งงาน งานรื่นเริงและงานมงคลต่าง ๆ มาประกอบการแสดง

การแสดงที่สืบเนื่องมาจากวัฒนธรรมชาวไทยเชื้อสายจีน หมายถึง การนำศิลปะการรำรำแบบจีน เช่น โทเก็ท ซึ่งเป็นการรำมวยจีน ใช้ออกก่าลังกาย มาเป็นแนวคิดประดิษฐ์ทำรำ ดังนี้

1. สถาบันราชภัฏสงขลา มี 1 ชุด ดังนี้

1.1 ระบายโทเก็ทสั้นอู่ เป็นการนำเสนอการแสดงโดยนำการรำมวยโทเก็ทซึ่งเป็นการรำรำเพื่อออกก่าลังกายของชาวไทยเชื้อสายจีนในประเทศไทย ซึ่งก่าลังเป็นที่นิยมแพร่หลายในหมู่ผู้สูงอายุ และได้นำพัฒนาเป็นอุปกรณ์ประกอบการแสดงด้วย

การแสดงที่สืบเนื่องมาจากการส่งเสริมแหล่งท่องเที่ยว หมายถึง การแสดงที่แนะนำแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญ ๆ ในจังหวัดมาแนะนำเป็นระบายเพื่อส่งเสริมให้เป็นที่รู้จักแพร่หลาย ดังนี้

1. สถาบันราชภัฏสงขลา มี 3 ชุด ดังนี้ คือ

1.1 ระบายน้ำคูกูค เป็นระบายที่นำเสนอการแสดงโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อแนะนำแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าทะเลสาบ (กูค) ค้ำบลกูค อำเภอสทิงพระ จังหวัดสงขลา โดยแสดงถึงเอกลักษณ์ของนก 2 ชนิด คือ นกเป็ดแดงและนกยางโทนน้อย

1.2 ระบายเงือกทอง เป็นระบายที่นำเสนอการแสดงโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อแนะนำสถานที่ท่องเที่ยวของจังหวัดสงขลา โดยใช้นางเงือกทอง ซึ่งเป็นรูปปั้นที่เป็นสัญลักษณ์ของหาดสมิหลา จังหวัดสงขลา เป็นผู้นำเสนอสถานที่สำคัญต่าง ๆ

1.3 ระบายเฟื่องฟ้า เป็นระบายที่นำเสนอการแสดงโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมแหล่งท่องเที่ยวของจังหวัดสงขลา จากคำขวัญชุดแรกของจังหวัดสงขลา ความว่า “น่าน้ำเพลินตา สมิหลาเพลินใจ เมืองใหญ่สองทะเล เสน่ห์สะพานป๋า เฟื่องฟ้าสุคสาย” การแสดงชุดนี้ใช้ชื่อเฟื่องฟ้าหลากสีมาทำเป็นแถวรูปโค้งประกอบการรำรำ

การแสดงที่สืบเนื่องมาจากการผสมผสานการแสดงพื้นบ้านภาคใต้ หมายถึง การนำวัฒนธรรมด้านวิถีชีวิตความเป็นอยู่ รวมทั้งศิลปการแสดงของกลุ่มคนในภาคใต้ ซึ่งมีทั้งไทยพุทธ ไทยมุสลิมและชาวไทยเชื้อสายจีน รวมทั้งชนกลุ่มน้อย เช่น ชาวเล ชาวซาไก มานำเสนอในรูปแบบการแสดงที่สื่อให้เห็นถึงการอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข ดังนี้คือ

1. สถาบันราชภัฏภูเก็ต มี 1 ชุด คือ

1.1 ระบายภูเกิดธรรมชาติเขื่อนนาพาเพลิน เป็นระบำที่นำเอาวิถีชีวิตของชาวเมือง ทั้ง 3 กลุ่ม ที่อยู่กันอย่างมีความสุข ประกอบด้วย ไทยพุทธ ไทยมุสลิมและชาวไทยเชื้อสายจีน เพื่อนำเสนอแหล่งท่องเที่ยวของจังหวัดภูเก็ตให้เป็นที่รู้จักแพร่หลายยิ่งขึ้น

2. สถาบันราชภัฏสงขลา มี 2 ชุด ดังนี้

1.1 ระบายทักษิณนารี เป็นระบำที่นำเสนอท่ารำที่ผสมผสานระหว่างท่ารำนากูศิลป์ไทย ท่ารำโนรา ท่ารำซำเป่ง ท่ารำคาระ ตลอดจนนาฏศิลป์มาเลเซีย จัดได้ว่าเป็นการแสดงที่นำวัฒนธรรมไทยพุทธและไทยมุสลิมมาเป็นแนวคิดในการประดิษฐ์ท่ารำ

1.2 ระบายรวมไทยทักษิณ เป็นระบำที่แนะนำให้คนทั่วไปรู้จักคนไทยเชื้อสายต่าง ๆ ที่อาศัยอยู่ในภาคใต้ ได้แก่ ชาวไทยพุทธ ไทยมุสลิม ไทยเชื้อสายจีน ชาวเล ชาวซาไกและชาวมอญ โดยแสดงให้เห็นถึงเรื่องราวของคนทั้ง 6 เผ่า ที่อยู่ร่วมกันอย่างมีความสามัคคี (อย่างสันติสุข)

3. สถาบันราชภัฏยะลา มี 2 ชุด ดังนี้

3.1 ระบายมิตรสัมพันธ์ขวัญยะลา เป็นระบำที่นำเสนอวัฒนธรรมวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของชาวยะลา ประกอบด้วย ระบำ 5 ชุด คือ ระบำศรีวิชัย วิถีชีวิตเผ่าซาไก การรำรำโดยทูนสิ่งประดิษฐ์เป็นพานขันหมาก พานดอกไม้ พานขนมไว้บนศีรษะ การรำรำกระเดียดผลไม้ที่ขึ้นชื่อของจังหวัดยะลา และระบำแสดงลีลาชาวไทยพุทธ คำบลตาฮี อำเภอยะหา จังหวัดยะลา

3.2 คาริเปอร์ซาคุปาคุ เป็นระบำที่นำเสนอให้เห็นถึงความสามัคคีของชุมชนชาวยะลา ประกอบด้วย ไทยพุทธ ไทยมุสลิม ไทยเชื้อสายจีนและชนพื้นเมืองซาไก โดยการแสดงได้นำลักษณะที่สำคัญ ๆ มานำเสนอ เช่น การรำรำของชุมชนไทยพุทธประกอบทำนองเพลงไทยสากล ซึ่งเป็นเพลงประจำจังหวัดยะลา การรำรำช่อดอกไม้ใจ ซึ่งเป็นของที่เป็นมงคลของไทยมุสลิม การถือพัดประกอบการรำรำเพลงสำเนียงจีนของชาวไทยเชื้อสายจีน และการเต้นประกอบการตีเกราะเคาะไม้ของพวกซาไก

การแสดงที่สืบเนื่องมาจากกีฬาพื้นบ้านภาคใต้ หมายถึง การแสดงที่นำเอากีฬาพื้นบ้านมานำเสนอในรูปแบบของการแสดง เพื่อสื่อให้เห็นถึงวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของคนในภาคใต้ ด้านนันทนาการ

1. สถาบันราชภัฏสงขลา มี 1 ชุด ดังนี้

1.1 ระบายขนไก่ เป็นการแสดงที่นำเสนอลีลาการรำร่า แสดงถึงขั้นตอนกีฬาพื้นบ้าน คือ การชนไก่ นับเป็นกีฬาพื้นบ้านเชิงพนันที่นิยมทั่วไปในภาคใต้และภาคอื่น ๆ ในประเทศไทย

การแสดงที่สืบเนื่องมาจากจิตรกรรม ประติมากรรมท้องถิ่น หมายถึง การแสดงที่นำแนวคิดมาจากภาพวาดฝาผนังในศาลาฤๅษีค้ำคนและโบราณวัตถุเทวรูปพระโพธิสัตว์ปางต่าง ๆ ที่ปรากฏอยู่ในแถบจังหวัดภาคใต้ เช่น สุราษฎร์ธานี สงขลา พัทลุง ยะลา มานำเสนอเป็นการแสดงดังนี้ คือ

1. สถาบันราชภัฏสงขลา มี 2 ชุด ดังนี้

1.1 ระบายอานนะโยคะ เป็นการแสดงที่นำเสนอท่าฤๅษีค้ำคนท่าต่าง ๆ จากภาพจิตรกรรมฝาผนัง ในศาลาฤๅษีค้ำคน วัดมัชฌิมาวาส อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา

1.2 ระบายอวโลกิเตศวร เป็นการนำเสนอรูปบูชาพระโพธิสัตว์อวโลกิเตศวร สมัยศรีวิชัยปางต่าง ๆ มาสร้างสรรค์เป็นแนวระบำโบราณคดี

ด้านองค์ประกอบการแสดง องค์ประกอบระบำนาฏยประดิษฐ์พื้นบ้านภาคใต้ ประกอบด้วย วิธีการแสดง การแปรแถว คนตรีและเพลงประกอบ การแต่งกายและอุปกรณ์การแสดง การศึกษาผลปรากฏ ดังนี้

ด้านวิธีแสดง การแสดงระบำนาฏยประดิษฐ์พื้นบ้านภาคใต้ มีวิธีการนำเสนอรูปแบบต่าง ๆ กล่าวคือ

1. การแสดงที่นำเสนอลีลาการประกอบอาชีพ เป็นการแสดงที่นำลักษณะการรำร่าตามหลักของนาฏศิลป์ เช่น การใช้ศีรษะ การใช้มือจับมือวง การใช้ลำตัว รวมทั้งการใช้เท้าเคลื่อนไหวเป็นสื่อในการแสดงออกทางอารมณ์ ความคิด เลียนแบบขั้นตอนการประกอบอาชีพต่าง ๆ ของคนในภาคใต้ ซึ่งในระบำนาฏยประดิษฐ์พื้นบ้านภาคใต้ การแสดงที่นำแนวคิดมาจากด้านศิลปอาชีพ มีจำนวนมากที่สุด เช่น ระบำสทิงกุมภณารี (ระบำปั้นหม้อ) ระบำสานจุกเมืองสูง ระบำย่านลิเภา ระบำร่อนทอง ของสถาบันราชภัฏสงขลา ระบำปาเต๊ะ ระบำผลไม้ ของสถาบันราชภัฏยะลา ระบำทอผ้า ระบำไข่เค็ม ของสถาบันราชภัฏสุราษฎร์ธานี และระบำมัดข้อม ของสถาบันราชภัฏนครศรีธรรมราช เป็นต้น

2. การแสดงที่มีลักษณะการรำการเต้นตามแบบไทยมุสลิม เป็นการแสดงที่มีลักษณะเฉพาะตัวในเรื่องการใช้มือ ใช้เท้าเคลื่อนไหว โดยเฉพาะการเต้น ผู้แสดงควรมีพื้นฐานมาจากการเต้นรำจังหวะลาตินอเมริกัน จังหวะต่าง ๆ เช่น จังหวะรุมบ้า จังหวะกัวลาซ่า และจังหวะบีกิน เป็นอย่างน้อย เพราะจังหวะเหล่านี้เป็นพื้นฐานในการเต้นรองเง็ง การเต้นซัมเปง ของกลุ่มไทยมุสลิม ส่วนการใช้มือ จะเน้นการม้วนข้อมือ การจับนิ้วหัวแม่มือกับนิ้วชี้จะไม่ชนกัน ใช้การกรีดนิ้วกลางมาเกือบชิดกับนิ้วหัวแม่มือเท่านั้น การแสดงผู้เต้นต้องเคลื่อนไหวยกเข่างอตัว ตะโพก

และไหลให้อ่อนช้อยสวยงาม การเค้นต้องกระฉับกระเฉงว่องไว น่าสนใจ ชวนติดตาม เช่น ระบายสไบแพร ระบายละลาขัวญเมือง ระบายโยเก้ตปายง คาริบูงอคือลล ของสถาบันราชภัฏยะลา และระบายทักษิณนารี คาริบูงง ระบายรายกาปากอและ ของสถาบันราชภัฏสงขลา เป็นต้น

3. การแสดงที่นำเสนอการเลียนแบบอิริยาบถของคน นางกนิกร สัตว์ รูปหนัง ภาพวาด ฝาผนัง รูปปั้นประติมากรรม การแสดงเหล่านี้ได้เลียนแบบกิริยาท่าทางของสิ่งต่าง ๆ โดยสื่อให้เหมือนกับสิ่งเหล่านั้นมากที่สุด โดยการเคลื่อนไหวส่วนต่าง ๆ ของร่างกายตามหลักนาฏศิลป์ไทยแบบดั้งเดิม รวมทั้งนาฏศิลป์ไทยแบบประยุกต์ เพื่อนำเสนอการแสดง สื่อให้ผู้ชมเข้าใจ รวมทั้งรับรู้สุนทรียรสร่วมกัน การแสดงต่าง ๆ เช่น

1) การเลียนแบบการออกกำลังกายไทเก๊ก ได้แก่ ระบายไทเก๊กต้นอู่ ของสถาบันราชภัฏสงขลา

2) การเลียนแบบนางกนิกร ได้แก่ ระบายจี๋หนอนร้อนร่า ของสถาบันราชภัฏสงขลา ระบายโนรานารี ของสถาบันราชภัฏนครศรีธรรมราช

3) การเลียนแบบกิริยาท่าทางของสัตว์ เช่น ระบายนกเขาเล็ก ระบายชนไก่ ระบายนกน้ำคูดุค ระบายเงือกทอง ระบายชูชุกำเปง ของสถาบันราชภัฏสงขลา เป็นต้น

4) การเลียนแบบการเชิดรูปหนังตะลุง ได้แก่ ระบายจินตปาตี ของสถาบันราชภัฏสงขลา ระบายโนรานารี ของสถาบันราชภัฏนครศรีธรรมราช

5) การเลียนแบบภาพวาดฝาผนังทำฤๅษีคัศคน ได้แก่ ระบายอาสันนะโยคะ ของสถาบันราชภัฏสงขลา

6) การเลียนแบบรูปปั้นพระโพธิสัตว์อวโลกิเตศวร ได้แก่ ระบายอวโลกิเตศวร ของสถาบันราชภัฏสงขลา

4. การแสดงที่นำเสนอโดยการถืออุปกรณ์ประกอบการรำรำ เป็นการแสดงที่ใช้อุปกรณ์เป็นสิ่งสำคัญในการนำเสนอ อุปกรณ์ต่าง ๆ อาจถือทั้งสองมือหรือถือมือเดียวแล้วแต่แนวคิดของการแสดง หรือรวมทั้งการทูนสิ่งนั้นไว้บนศีรษะ การเคลื่อนไหวร่างกายจึงจำเป็นต้องใช้ลำตัว ใช้เท้ามากกว่ามือ การแสดงบางครั้งอาจถืออุปกรณ์รำรำตลอดทั้งเพลง บางครั้งการแสดงอาจมีอุปกรณ์มาวางข้างหน้าและรำรำบวงสรวง เช่น ระบายรายกะปากอและ ที่นำพานเครื่องบวงสรวงแม่ย่านางมาประกอบการแสดง การแสดงชุดต่าง ดังนี้

1) ระบายผลไม้ ผู้แสดงทูนบาโค (กระบุง) ใสผลไม้ประเภทต่าง ๆ

2) ระบายสไบแพร ผู้แสดงต้องมีผ้าแพร โบกสบัด ประกอบการรำรำ

3) ระบายโยเก้ตปายง ผู้แสดงถือร่ม

4) คาริบูงอคือลล ผู้แสดงถือช่อดอกไม้ใบ

ซึ่งการแสดงทั้ง 4 ชุด ที่กล่าวมาเป็นการแสดงของสถาบันราชภัฏยะลา

- 1) คาริบูกง ผู้แสดงถือกะลา 2 มือ
- 2) ระบุว่าทักษิณนารี ผู้แสดงถือผ้าบางร่ายรำในช่วงทำนองเพลงเร็ว
- 3) ระบุว่าเฟื่องฟ้า ผู้แสดงถือช่อเฟื่องฟ้าเป็นแถวรูปโค้งประกอบการร่ายรำ
- 4) ระบุว่ารายกาปอกและ ผู้แสดงทูนพานเครื่องบวงสรวงแม่ย่านางเรือกอกและ
- 5) ระบุว่าไท่เก็กสั้นอยู่ ผู้แสดงถือพัดประกอบการแสดงในช่วงทำนองเพลงเร็ว

การแสดงทั้ง 5 ชุด ที่กล่าวมาเป็นการแสดงของสถาบันราชภัฏสงขลา เป็นต้น

5. การแสดงที่นำเสนอรูปแบบขบวนแห่ เป็นการแสดงที่จัดเป็นนาฏการ เป็นเรื่องราวมีการแสดงหลายอย่างประกอบกัน เพื่อเสนอแนวคิดพิธีกรรมลักษณะใดลักษณะหนึ่ง การแสดงใช้คนจำนวนมาก มีการแห่แห่น เคลื่อนไหวออกมาเป็นรูปขบวน และเมื่อขบวนขึ้นบนเวทีแสดง พิธีกรรมต่าง ๆ ก็เริ่มขึ้น การแสดงใช้เวลามากกว่าระบำรำเต้นทั่ว ๆ ไป เช่น กระบวนการแห่คาริบูกอกการเว้น ซึ่งเป็นการนำเสนอพิธีแต่งงานของชาวไทยมุสลิม ใน 3 จังหวัดภาคใต้ ขบวนแห่ประกอบด้วย เจ้าบ่าว เจ้าสาว ขบวนขันหมาก และบุคคลสำคัญ ๆ ที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งการแสดงเฉลิมฉลองแสดงความยินดีในพิธีอันเป็นมงคล และระบำมิตรสัมพันธ์ขวัญยะลา ซึ่งเป็นการแสดงที่นำเสนอวัฒนธรรม วิถีชีวิตความเป็นอยู่ของชาวยะลา การแสดงจัดเป็นรูปขบวนแสดงเอกลักษณ์ของแต่ละกลุ่ม ประกอบด้วย ระบำ 5 ชุด เช่น ระบำศรีวิชัย วิถีชีวิตชนเผ่าชาไก การร่ายรำทูนสิ่งประคิษฐ์เป็นพานขันหมาก พานคอกไม้ และพานขนมไว้บนศีรษะ การร่ายรำกระเชียดกระจาดผลไม้ รวมทั้งการร่ายรำลีลาไทยพุทธ ซึ่งการแสดงที่กล่าวมา 2 ชุด เป็นการแสดงของสถาบันราชภัฏยะลา

6. การแสดงที่นำเสนอรูปแบบการผสมผสานของกลุ่มคนในชุมชน เป็นการแสดงที่ได้นำเอกลักษณ์เฉพาะของกลุ่มชนในชุมชนนั้น ๆ มานำเสนอเป็นระบำ แสดงถึงการอยู่ร่วมกันด้วยความสามัคคี การแสดงจะมีลีลาท่ารำ คนตรี การแต่งกาย ที่สื่อให้ผู้ชมเห็นถึงเอกลักษณ์ที่เด่นชัด เช่น ระบำไทยทักษิณ ที่กล่าวถึงลักษณะเด่นของกลุ่มชน 6 กลุ่ม เช่น กลุ่มไทยพุทธ ไทยมุสลิม ไทยเชื้อสายจีน ชาวลู ชาวโกและชาวมัญญ เป็นการแสดงของสถาบันราชภัฏสงขลา คาริเปอร์ชาดูป่าดู กล่าวถึงลักษณะเด่นของกลุ่มชน 4 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มไทยพุทธ ไทยมุสลิม ไทยเชื้อสายจีน และชาไก ซึ่งเป็นการแสดงของสถาบันราชภัฏยะลา และระบำภูเก็ศหรรษาเข็ยหนาพาเพลิน ที่กล่าวถึงลักษณะเด่นของกลุ่มไทยพุทธ ไทยมุสลิม และชาวไทยเชื้อสายจีน ซึ่งเป็นการแสดงของสถาบันราชภัฏภูเก็ต เป็นต้น

ด้านการแปรแถว การแสดงรูปแบบการจัดแถวและการแปรแถว เป็นสิ่งสำคัญส่วนหนึ่งที่ทำให้การแสดงน่าสนใจ ชวนติดตาม คึงดูความสนใจของผู้ชม การจัดแถวการแสดงนาฏศิลป์ไทยสมัยโบราณ โดยเฉพาะการแต่งกายชุดพระนาง ไม่นิยมการแปรแถวให้หลากหลาย มักนิยมแถวตรงเรียงเค็ยหน้ากระดาน แถวคอกนคู้หรือวงกลม แต่ปัจจุบันการแสดงได้นำรูปแบบนาฏศิลป์ตะวันตกเข้ามาประยุกต์ผสมผสาน จึงทำให้รูปแบบแถวมีลักษณะที่หลากหลายมากยิ่งขึ้น เช่น รูป

แบบการจัดแถวแบบตัววีคว่ำ (Λ) หรือการจัดแถวแบบตัวที (T) ซึ่งไม่ค่อยพบในการแสดงสมัยโบราณ หรือการจัดแถวที่แบ่งกลุ่มออกเป็น 2 กลุ่ม การเคลื่อนไหวร่ายรำกลุ่มละท่าที่ต่างกัน นอกจากนั้น การจัดผู้แสดงเป็นเจ็ด ๆ ในการแสดงเกี่ยวกับศิลปอาชีพ เข้าออกเวทีสลับกันไป เพื่อสื่อให้คนดูเข้าใจถึงขั้นตอนการทำงานอาชีพ หรือการจัดแบบมีตัวเอกเป็นจุดเด่นในการแสดง ล้วนเป็นรูปแบบที่ได้มีการปรับปรุงพัฒนาเพื่อทำให้การแสดงสวยงาม น่าสนใจ นอกจากนั้นรูปแบบการจัดแถวรูปขบวนเคลื่อนมาจากด้านล่างของเวทีและขึ้นบนเวทีด้านหน้าหรือด้านข้าง แล้วแสดงประกอบพิธีกรรมเฉลิมฉลองซึ่งจัดเป็นรูปแบบนาฏการ ซึ่งเป็นรูปแบบใหม่ที่นิยมอยู่ในปัจจุบัน

ดนตรีและเพลงประกอบ

ดนตรีและเพลงประกอบการแสดงระบำนาฏยประดิษฐ์พื้นบ้านภาคใต้ จากการศึกษาพบว่า มีดนตรีประเภทต่าง ๆ ดังนี้

1. ดนตรีไทยพุทธ ซึ่งเป็นดนตรีประกอบการแสดงโนราและหนังตะลุง ใช้ประกอบการแสดงระบำสทิงกุมภณารี ระบำसानจูด ระบำย่านลิพะ ระบำนัฏพัศร์ทักษิณ ระบำบาติก ระบำจินตปาตี ระบำขี้หนอนร่อนรำ ระบำชนไก่ ระบำอาสนะโยคะ ของสถาบันราชภัฏสงขลา ระบำมัดข้อม สถาบันราชภัฏนครศรีธรรมราช ระบำทอผ้า ระบำไข่เค็ม ของสถาบันราชภัฏสุราษฎร์ธานี ระบำภูเก็ทพรรณาเซียหนาพาเพลิน ของสถาบันราชภัฏภูเก็ต
2. ดนตรีไทยมุสลิม ซึ่งเป็นดนตรีประกอบการเดินรองเงิง ใช้ประกอบการแสดงระบำนกเขาเล็ก ระบำร้อนทอง ชูชูกำปิ่ง ระบำทักษิณนารี คาริบุอง ของสถาบันราชภัฏสงขลา ระบำสไบแพร ระบำร้อนทอง ระบำปาเต๊ะ กระบวนการแห่คาริเกอร์กาเวน มิตรสัมพันธ์ขวัญชะลา ระบำผลไม้ โยเก็ทปายง คาริบุองคือล่อ และคาริเปอร์ชาตุปาตุ ของสถาบันราชภัฏยะลา ระบำอวนเฉของสถาบันราชภัฏสุราษฎร์ธานี
3. วงปี่พาทย์ ซึ่งเป็นดนตรีประกอบการแสดงนาฏศิลป์ไทยตามแบบอย่างภาคกลาง ใช้ประกอบการแสดงระบำนัฏพัศร์ทักษิณ ระบำเงือกทอง ระบำเฟื่องฟ้า ระบำรวมไทยทักษิณ ระบำอวโลกิเตศวร ของสถาบันราชภัฏสงขลา ระบำฝัดข้าว ระบำยะลาเมืองขวัญ ของสถาบันราชภัฏยะลา ระบำอวนเฉ ระบำหมึกแห้ง ของสถาบันราชภัฏสุราษฎร์ธานี
4. วงดนตรีสากล ซึ่งเป็นวงดนตรีที่ใช้บรรเลงโดยทั่วไป ใช้ประกอบการแสดงชุดระบำนกน้ำคุชูด ระบำรายากาปากอและ ของสถาบันราชภัฏสงขลา ระบำเปอร์ชาตุปาตุ ประกอบลีลา กลุ่มไทยพุทธ ของสถาบันราชภัฏยะลา
5. วงดนตรีสากลผสมเครื่องสายไทย ใช้บรรเลงประกอบการรำ ระบำไทเก็กสั้นอยู่ ของสถาบันราชภัฏสงขลา
6. เพลงไทยสากลยอดนิยม เป็นการนำเพลงไทยยอดนิยมมาแสดงทั้งเพลง รวมทั้งการตัดต่อให้เหมาะสมกับการแสดง เช่น ระบำโนรานารี ระบำหนังตะลุง นำเพลงสำเนียงได้มาบรรเลง

ประกอบการแสดงระบำโนรานารีและระบำหนังตะลุง ของสถาบันราชภัฏนครศรีธรรมราช นำเพลง
สำเนียงจีนยอคนนิยมมาบรรเลงประกอบการแสดงของกลุ่มไทยเชื้อสายจีน ระบำตารีเปอร์ชาตุปาคุ ของ
สถาบันราชภัฏยะลา กลุ่มไทยเชื้อสายจีนในระบำภูเก็ทธรรมดาเสียทนาพาเพลิน ของสถาบันราชภัฏภูเก็ต

เพลงที่นำมาประกอบการแสดงระบำนาฏยประดิษฐ์พื้นบ้านภาคใต้ ส่วนใหญ่เป็นเพลงที่มี
ทำนองสั้น ๆ มีสำเนียงได้ ใช้ดนตรีพื้นบ้านภาคใต้ที่บรรเลงประกอบการแสดงโนราและหนัง
ตะลุง และดนตรีประกอบการเดินรองเง็งและมีวงปี่พาทย์บ้างเล็กน้อย นอกจากนั้นยังมีเพลงไทยสากล
ทั้งที่แต่งทำนองใหม่และรวมทั้งการนำเอาเพลงยอคนนิยมมาตัดต่อ ซึ่งแบ่งประเภทต่าง ๆ ได้ดังนี้

1. เพลงที่บรรเลงโดยวงดนตรีพื้นบ้านโนรา, หนังตะลุง บทเพลงต่าง ๆ มักคัดแปลงมา
จากการแสดงโนราและหนังตะลุง แล้วนำมาประดิษฐ์ทำนองใหม่โดยศิลปินพื้นบ้าน มักจะไม่
สามารถระบุชื่อเพลงได้ โดยการจำต่อ ๆ กันมา หรือบางเพลงชื่ออาจไปพ้องกับบทเพลงไทยเดิม
ของภาคกลาง ตัวอย่างเช่น

ระบำสทิงกุมภณารี ระบำสถานจุด ระบำบาดิก ไม่สามารถระบุชื่อเพลงได้ จะเป็น
เพลงโบราณเดิม การบรรเลงใช้ปี่เป็นตัวเดินทำนอง สร้างสรรค์ทำนองโดย นายควน ทวนยก
นายปีของสถาบันราชภัฏสงขลา ปัจจุบันเป็นอาจารย์พิเศษโปรแกรมวิชาดนตรี ซึ่งมีบทบาทสำคัญ
ในการสร้างสรรค์ผลงานระบำนาฏยประดิษฐ์ในแนวทำนองเพลงพื้นบ้านดนตรีโนรา

ระบำจินตปาตี บทเพลงประกอบได้แก่ เขมรไล่ควาย เจ้ายี่ จินเจ้า นางคอน
พรหมณ์คีคน้ำเต้า ชมเดือน

ระบำขี้หนอนร่อนรำ บทเพลงประกอบได้แก่ ลอยลมบน ชักไซ มอญร้องไห้ ฝรั่งเศส
ย่างเท้า คอนเหิน ลูกสาวใคร

ระบำชนไก่ บทเพลงประกอบได้แก่ ลาวจ้อย เพลงโค

2. เพลงที่บรรเลงโดยวงดนตรีรองเง็ง นายชาเคร์ แวเค็ง จัดว่าเป็นบุคคลสำคัญที่คิด
ประดิษฐ์ทำนองเพลงบรรเลงให้กับสถาบันราชภัฏยะลา รวมทั้งสถาบันราชภัฏสงขลา นายชาเคร์
แวเค็ง ได้รับการแต่งตั้งให้เป็นศิลปินแห่งชาติ สาขาศาสตร์พื้นบ้าน ปี พ.ศ. 2538 บทเพลงที่นำมา
บรรเลงมักเป็นเพลงพื้นเมืองโบราณที่บรรเลง 3 จังหวัดภาคใต้ รวมทั้งรัฐกลันตัน ประเทศมาเลเซีย
บางเพลงไม่ปรากฏชื่อ คงบรรเลงได้ด้วยทักษะ ประสบการณ์และความจำแต่อดีศ ตัวอย่างเช่น

ระบำสไบแพร บทเพลงประกอบได้แก่ เพลงกัมบัส อาปี (Gumbus Api)

ระบำปาเต๊ะ บทเพลงประกอบได้แก่ เพลงชาดูเคีย กาเตาะลอป๊ะ มารอด๊ะ ปีนังมูด
และเพลงพื้นเมืองไม่ปรากฏชื่อ

ระบำร่อนทอง เป็นเพลงพื้นเมืองไม่ปรากฏชื่อ

3. บทเพลงที่บรรเลงโดยวงปี่พาทย์ มักเป็นบทเพลงที่ครูทางด้านดนตรีประดิษฐ์ขึ้นใหม่ โดยใช้หลักวิชาดนตรีบรรจุทำนองเพลงให้เหมาะสมกับอารมณ์และลักษณะการแสดง หรืออาจนำทำนองเพลงเดิมมาบรรจุให้เข้ากับจุดมุ่งหมายของการแสดงเหล่านั้น ตัวอย่างเช่น

ระบำเฟื่องฟ้า บทเพลงประดิษฐ์ขึ้นใหม่ โดยอาจารย์ซัชชัย พวกดี อคิดอาจารย์ประจำภาควิชาดนตรี สถาบันราชภัฏสงขลา

ระบำอวโลกิเศศวร บทเพลงประดิษฐ์ขึ้นใหม่ โดยอาจารย์อุมาภรณ์ กล้าหาญ อคิดอาจารย์ประจำภาควิชาดนตรี สถาบันราชภัฏสงขลา

ระบำยะลาเมืองขวัญ บทเพลงประกอบชื่อ สดอย 2 ชั้น เพลงแขกหนัง แขกชายเขียว

ระบำหมึกแห้ง บทเพลงประกอบชื่อ เพลงชวา เพลงศรีวิชัย

4. บทเพลงที่บรรเลงโดยวงดนตรีไทยสากล เป็นบทเพลงที่นำสำเนียงเพลงพื้นบ้านผสมเข้ากับจินตนาการ ประดิษฐ์ทำนองใหม่บางช่วง นำมาประกอบการแสดงลีลาของนก หรือการนำเสียงเพลงต่างชาติ เช่น อาหารมาเป็นแนวเพลงบรรเลงประกอบการเช่นบวงสรวง ตัวอย่างเช่น

ระบำนกน้ำคูซูด บทเพลงประกอบ เพลงเบ็๊กฟ้า ซึ่งแต่งทำนองโดย นายสุเมธ สอดจิตต์ นักศึกษาวิชาเอกดนตรี สถาบันราชภัฏสงขลา เพลงเขมรพายเรือ เพลงไทยสากลหักคอไอ้เท่ง

ระบำรายาปากอและ บทเพลงประดิษฐ์ขึ้นใหม่ โดยอาจารย์นพ โสคติพันธุ์ ศิลปินชื่อดังบรรเลงไวโอลินนำ วงดนตรีเชียงใหม่

5. บทเพลงที่บรรเลงโดยวงดนตรีสากลผสมวงเครื่องสาย เป็นบทเพลงที่ประกอบการแสดงระบำนาฎยประดิษฐ์ที่มีสำเนียงจีน โดยการนำเพลงสำเนียงจีนยอดนิยมมาบรรเลง เช่น ระบำไทเก๊ก ระบำคาริเปอร์ซาตุปาตุ

6. บทเพลงยอดนิยมที่บรรเลงโดยวงดนตรีสากล เป็นบทเพลงของศิลปินยอดนิยมสำเนียงได้เช่น วงฉานมา นำมาบรรเลงประกอบการแสดงเช่น ระบำโนรานารี ระบำหนังตะลุง เป็นต้น การแต่งกาย การแต่งกายระบำนาฎยประดิษฐ์พื้นบ้านภาคใต้ ประกอบด้วยการแต่งกายแบบไทยพุทธ การแต่งกายแบบชาวมุสลิม การแต่งกายแบบชาวไทยเชื้อสายจีน ซึ่งเป็นกลุ่มชนที่อยู่ในภาคใต้ มีรูปแบบการแต่งกาย วิถีชีวิตที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะตน โดยการนำวัสดุในท้องถิ่นรวมทั้งผ้าพื้นเมืองมาตัดเย็บประยุกต์เป็นเครื่องแต่งกายให้เหมาะสมกับสภาพภูมิอากาศและความเป็นอยู่ ซึ่งนำไปสู่รูปแบบของการแสดงระบำชุดต่าง ๆ รวมทั้งการแต่งกายที่เลียนแบบสิ่งที่น่าสนใจเป็นแนวคิดในการประดิษฐ์ระบำชุดต่าง ๆ ซึ่งแบ่งเป็นประเภทได้ดังนี้

1. การแต่งกายแบบไทยพุทธ เป็นการแต่งกายแบบทั่ว ๆ ไปของคนไทยและคนในภาคใต้ เพียงแต่นำผ้าพื้นเมืองมานุ่งเพื่อให้คงเอกลักษณ์ของภาคใต้และให้เหมาะสมกับชุดการแสดงที่เป็น การประกอบอาชีพ การแต่งกายจึงมักสวมเสื้อมีแขน อาจจะเป็นแขนสั้นหรือแขนยาว และนุ่งผ้านุ่งที่เป็นผ้าปาเต๊ะหรือผ้าทอ แต่เพื่อความสวยงามในการแสดงจึงได้มีการประยุกต์ โดยการสวม

เสื้อผ้าอกและนำผ้าบาติกหรือผ้ามัดข้อมมาห่มหรือพันในรูปแบบต่าง ๆ แต่ต้องมีความคล่องตัวในการรำรำและนำเครื่องประดับมาตกแต่งร่างกาย เช่น สร้อยคอ ต่างหู เข็มขัด ดันแขน ข้อมือ ส่วนเครื่องประดับศีรษะมักเป็นดอกไม้ไหว และมีดอกไม้มาทัดผม เป็นต้น

2. การแต่งกายแบบไทยมุสลิม เป็นการแต่งกายที่ค่อนข้างมีคิริดตามลักษณะความเชื่อของชาวไทยมุสลิม โดยจะสวมเสื้อแขนยาว คอผ่าตลอด ตัวเสื้อยาวคลุมตะโพก นุ่งผ้ายาวกรอมเท้า นิยมนำผ้าปักคั้นทองคั้นเงินมาตัดเย็บเป็นเสื้อผ้า สีของเสื้อผ้าสีเดียวกันทั้งชุด มีผ้าคล้องไหล่หรืออาจนำมาห้อยที่เอวเพื่อประกอบการรำรำ ต่อมาได้มีการประยุกต์ปรับปรุงเป็นเสื้อคอกลมแขนกุด มีกรองคอคลุมถึงไหล่ หรือรวมทั้งปัจจุบันสวมเสื้อผ้าอกแต่ยังคงมีกรองคอเช่นเดิม มีการนำผ้าปาเต๊ะและผ้าบาติกมาตัดเย็บเป็นชุดรำทั้งชุด พร้อมทั้งดอกไม้ สวมเครื่องประดับที่คอและหู รวมทั้งคาดเข็มขัดที่เอว เป็นต้น

3. การแต่งกายแบบไทยเชื้อสายจีน เป็นการแต่งกายที่มีทั้งรูปแบบดั้งเดิมและแบบประยุกต์ แบบดั้งเดิมอาจแต่งโดยสวมเสื้อคอจีน แขนยาว นุ่งกางเกง ทำผมมวย 2 ข้าง ปักขนนกหรือแต่งชุดแบบกี่เพ้า ส่วนแบบประยุกต์เป็นแบบชุดไทยเชื้อสายจีนของชาวภูเก็ตที่นุ่งผ้าปาเต๊ะ สวมเสื้อคอจีนแขนยาว มีสร้อยคอเส้นยาว ๆ ห้อยมาเกือบถึงเอว ซึ่งเป็นเอกลักษณ์เฉพาะของชาวไทยเชื้อสายจีนในจังหวัดภูเก็ต

4. การแต่งกายที่เลียนแบบสิ่งต่าง ๆ ตามแนวคิดของการแสดง เช่น เลียนแบบรูปหนังตะลุงตัวนาง เป็นการแต่งกายเลียนแบบนางกษัตริย์ เครื่องประดับศีรษะจึงมีกระบังหน้าและเกี้ยวยอด ซึ่งเป็นลักษณะที่แตกต่างไปจากการแสดงพื้นบ้านโดยทั่วไป การแต่งกายจึงคล้ายกับละครไทย มีความหรูหรา สวยงามตั้งแต่ศีรษะจรดเท้า นอกจากนั้นมีการแต่งกายแบบนางเงือก นางกนิษฐ ซึ่งเป็นสัตว์ในจินตนาการของกวี การแต่งกายเลียนแบบสัตว์ปีกสวยงาม เช่น นกเขา นกเป็ดแดง นกยางโทนน้อย ไก่ หรือสัตว์ 4 เท้า เช่น แพะ การแต่งกายจะมีเสื้อ กางเกง ปีก หาง ศีรษะสวมหัวสัตว์เหล่านั้น เพื่อให้เกิดความสมจริงในการแสดง มีเครื่องประดับที่คอ เอว แขน มือและเท้าตามความเหมาะสม รวมทั้งการแต่งกายเลียนแบบฤๅษีและพระพุทธรูป เป็นต้น

อุปกรณ์การแสดง ในส่วนของการแสดงที่เน้นเกี่ยวกับศิลปอาชีพ อุปกรณ์นับเป็นสิ่งสำคัญในการนำเสนอ โดยขั้นตอนสุดท้ายการทำอาชีพ เมื่อเสร็จแล้วควรสื่อให้ผู้ชมเข้าใจแนวคิดของการแสดงอย่างเป็นรูปธรรมยิ่งขึ้น แต่การแสดงก็ไม่ควรเน้นอุปกรณ์มากเกินไป ควรพิจารณานำมาเฉพาะที่จำเป็น เพราะจะทำให้คนดูอึดอัดได้ อุปกรณ์ต่าง ๆ เช่น อุปกรณ์ประกอบอาชีพ อุปกรณ์ประกอบความเชื่อและอุปกรณ์เพื่อความสวยงาม เช่น

1. อุปกรณ์ประกอบเกี่ยวกับการทำอาชีพ เช่น เลียง ภาชนะสำหรับร่อนทอง หม้อดินเผา เสื้อกระชูด บาโก (กระบุง) ไล่ผลไม้ กาละมังทำผ้าบาติก กระจ่าง่านลิพา กรงนกเขา เป็นต้น

2. อุปกรณ์ประกอบเกี่ยวกับความเชื่อ เช่น พานตกแต่งเครื่องบวงสรวงแม่ย่านาง เรือกอและ พานขันหมากรูปต่าง ๆ ในพิธีแต่งงานของชาวไทยมุสลิม ซอคอกไม้ไข่ เป็นต้น

3. อุปกรณ์ประกอบเกี่ยวกับความสวยงาม เช่น พัด ซอเฟื่องฟ้า ผ้าแพร ร่ม และกะลา เป็นต้น

2. ข้อมูลจากการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่าง เป็นความเรียงและเป็นตาราง ดังปรากฏในตารางที่ 14 ถึงตารางที่ 16

การวิเคราะห์แนวคิดและองค์ประกอบของระบำนากูยประคิษฐ์พื้นบ้านภาคใต้ จากการสัมภาษณ์ปรากฏผลดังนี้

1. แนวคิดในการประคิษฐ์ระบำนากูยประคิษฐ์พื้นบ้านภาคใต้ จากการสัมภาษณ์ผลปรากฏดังแสดงไว้ในตารางที่ 14

ตารางที่ 14 แนวคิดในการประคิษฐ์ระบำนากูยประคิษฐ์พื้นบ้านภาคใต้

สถาบัน	แนวคิดในการประคิษฐ์ระบำนากูยประคิษฐ์พื้นบ้านภาคใต้					รวม
	วิถีชีวิต อาชีพ	ประเพณีวัฒนธรรม	ความเชื่อ	การเลียนแบบธรรมชาติ สัตว์	จิตรกรรม ประติมากรรม	
1. สถาบันราชภัฏนครศรีธรรมราช	1	1	-	-	-	2
2. สถาบันราชภัฏภูเก็ต	1	1	-	-	-	2
3. สถาบันราชภัฏสงขลา	1	1	1	1	1	5
4. สถาบันราชภัฏยะลา	1	1	1	-	-	3
5. สถาบันราชภัฏสุราษฎร์ธานี	1	1	1	-	-	3
รวม	5	5	3	1	1	15
คิดเป็นร้อยละ	33.33	33.33	20	6.67	6.67	100

จากตารางที่ 14 พบว่า แนวคิดในการประคิษฐ์ระบำนากูยประคิษฐ์พื้นบ้านภาคใต้ พบว่า ด้านวิถีชีวิต อาชีพ ด้านประเพณีวัฒนธรรม อยู่ในระดับสูงสุด คิดเป็นร้อยละ 33.33 ส่วนด้านความเชื่อ รองลงมา คิดเป็นร้อยละ 20 และด้านการเลียนแบบธรรมชาติ สัตว์ ด้านจิตรกรรมประติมากรรม น้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 6.67

2. แนวคิดด้านต่าง ๆ ดังแสดงไว้ในตารางที่ 14 มีผลกับการประดิษฐ์ระบำนาฏยประดิษฐ์พื้นบ้านภาคใต้ จากการสัมภาษณ์ ผลปรากฏดังแสดงไว้ในตารางที่ 15

ตารางที่ 15 ประเภทการแสดงของสถาบันราชภัฏที่ควรนำมาพัฒนาระบำนาฏยประดิษฐ์พื้นบ้านภาคใต้

ชื่อสถาบัน	ประเภทการแสดง							รวม
	ศิลปาชีพ/วิถีชีวิต	วัฒนธรรมไทยพุทธ	วัฒนธรรมไทยมุสลิม	วัฒนธรรมชาวไทยเชื้อสายจีน	การส่งเสริมแหล่งท่องเที่ยว	การแสดงที่ผสมผสาน	จิตรกรรมประติมากรรม	
1. นครศรีธรรมราช	1	1	-	-	-	-	-	2
2. ภูเก็ต	-	-	-	-	1	1	-	2
3. สงขลา	1	1	1	1	1	1	1	7
4. ยะลา	1	-	1	-	-	1	-	3
5. สุราษฎร์ธานี	1	1	-	-	-	-	-	2
รวม	4	3	2	1	2	3	1	16
คิดเป็นร้อยละ	25	18.75	12.5	6.25	12.5	18.75	6.25	100

จากตารางที่ 15 พบว่า ประเภทของการแสดงที่ควรนำมาพัฒนาระบำนาฏยประดิษฐ์พื้นบ้านภาคใต้ ด้านศิลปาชีพ วิถีชีวิตอยู่ในระดับสูงสุด คิดเป็นร้อยละ 25 ด้านวัฒนธรรมไทยพุทธ ด้านการแสดงที่ผสมผสาน รองลงมา คิดเป็นร้อยละ 18.75 ด้านวัฒนธรรมไทยมุสลิมและการส่งเสริมแหล่งท่องเที่ยว คิดเป็นร้อยละ 12.5 และด้านจิตรกรรมประติมากรรม อันับสุดท้าย คิดเป็นร้อยละ 6.25

3. ด้านองค์ประกอบของระบำนาฏยประดิษฐ์พื้นบ้านภาคใต้ จากการสัมภาษณ์ ผลปรากฏควรมีองค์ประกอบด้านต่าง ๆ ดังนี้

1. ด้านแนวคิด สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการแสดง
2. ด้านวิธีแสดง ท่ารำ รวมทั้งการแปรแถวที่เหมาะสม
3. ด้านดนตรีและเพลงประกอบการแสดงที่สอดคล้องกับแนวคิด
4. การแต่งกาย สวยงาม น่าสนใจ เหมาะสมกับชุดการแสดงนั้น ๆ
5. อุปกรณ์ประกอบ ตามรูปแบบและแนวคิดของการแสดง

4. วิธีแสดงระบำนานาฏยประดิษฐ์ที่หน้าบ้านภาคใต้ จากการสัมภาษณ์ ผลปรากฏดังนี้

4.1 ด้านท่ารำ

1. ระบำนานาฏยประดิษฐ์ที่นำเสนอเกี่ยวกับเนื้อหาการประกอบอาชีพ ต้องคำนึงถึงขั้นตอนต่าง ๆ ในการทำอาชีพนั้น ๆ ลำดับขั้นตอนที่ถูกต้อง ผู้ชมจะต้องเข้าใจว่ากำลังทำอะไรอยู่ ใช้ทำนาฏศิลป์ที่สื่อความหมายชัดเจน สอดคล้องกลมกลืนกันระหว่างมือ เท้า รวมทั้งศีรษะ ดูแล้วสนุกสนาน ชวนติดตาม

2. ผู้แสดงควรมีพื้นฐานนาฏศิลป์ไทย การใช้มือจับ มีอวง เท้า ศีรษะ รวมทั้งส่วนต่าง ๆ ของร่างกายอย่างถูกต้องตามหลักนาฏศิลป์ไทย

3. การแสดงนำลีลาการเดินของชาวไทยมุสลิมมาประดิษฐ์เป็นท่ารำ ผู้แสดงควรมีพื้นฐานการเดินรองเง็ง ชัมเปง อัสนี รวมทั้งจังหวะเท้า การเดินรำแบบตะวันตกแบบลาตินอเมริกัน เพราะที่กล่าวมานี้เป็นหลักสำคัญในการเคลื่อนไหวร่างกาย การรำรำของชาวไทยมุสลิม

4. ข้อสังเกตอีกประการหนึ่ง ถ้าผู้เดินมีพื้นฐานทางด้านนาฏศิลป์ไทยและนำไปผสมกับการเดินของชาวไทยมุสลิม ความอ่อนช้อย นุ่มนวล การลักคอก การยกเขี้ยว กคเวย กคไหล่ ทำให้การแสดงน่าสนใจ สวยงามยิ่งขึ้น

4.2 ด้านการแปรแถว

1. ควรมีรูปแบบการแปรแถวที่หลากหลาย แต่การเคลื่อนไหวต้องสอดคล้องกับท่ารำ สร้างความรู้สึกให้ชวนติดตาม

2. การแสดงที่นำเสนอขั้นตอนเกี่ยวกับอาชีพ อาจจัดผู้แสดงเป็นชุดนั้น ๆ เพื่อให้เห็นขั้นตอนของการทำอาชีพนั้น ๆ อย่างเป็นรูปธรรม เข้าใจง่าย และอาจใช้อุปกรณ์บางอย่างประกอบเท่าที่จำเป็น

3. การแสดงบางชุดอาจมีตัวเอก ตัวรอง รูปแบบจึงต้องนำเสนอให้ตัวแสดงมีจุดเด่น เหมาะสมกับแนวคิดของการแสดงชุดนั้น ๆ

5. วงดนตรีประกอบการแสดงที่หน้าบ้านภาคใต้ จากการสัมภาษณ์ ผลปรากฏดังแสดงไว้ในตารางที่ 15

ตารางที่ 16 วงดนตรีบรรเลงประกอบระบำนาฏยประดิษฐ์พื้นบ้านภาคใต้

สถาบัน	วงดนตรีบรรเลงประกอบระบำนาฏยประดิษฐ์พื้นบ้านภาคใต้				รวม
	วงดนตรี พื้นบ้าน ไทยพุทธ	วงดนตรี พื้นบ้าน ไทยมุสลิม	วงปี พาทย์	วงดนตรี สากล	
1. สถาบันราชภัฏนครศรีธรรมราช	-	-	-	1	1
2. สถาบันราชภัฏภูเก็ต	-	-	-	1	1
3. สถาบันราชภัฏสงขลา	1	1	1	1	4
4. สถาบันราชภัฏยะลา	-	1	1	-	2
5. สถาบันราชภัฏสุราษฎร์ธานี	-	-	1	1	2
รวม	1	2	3	4	10
คิดเป็นร้อยละ	10	20	30	40	100

จากตารางที่ 16 พบว่า วงดนตรีบรรเลงประกอบระบำนาฏยประดิษฐ์พื้นบ้านภาคใต้ วงดนตรีสากลอยู่ในระดับสูงสุด คิดเป็นร้อยละ 40 วงปีพาทย์ รองลงมา คิดเป็นร้อยละ 30 และวงดนตรีพื้นบ้านไทยมุสลิม คิดเป็นร้อยละ 20 วงดนตรีพื้นบ้านไทยพุทธ เป็นอันดับสุดท้าย คิดเป็นร้อยละ 10

6. ด้านเพลงบรรเลงประกอบระบำนาฏยประดิษฐ์พื้นบ้านภาคใต้ จากการสัมภาษณ์ ผลปรากฏดังนี้

1. สำเนียงเพลงประกอบการรำโนราและการเล่นหนังตะลุง ซึ่งเป็นสำเนียงที่นำมาใช้ประกอบระบำเกี่ยวกับศิลปอาชีพ
2. สำเนียงเพลงประกอบการเต้นรอนเง็ง เป็นสำเนียงที่ใช้กับการแสดงที่เป็นวัฒนธรรมไทยมุสลิม
3. บางสถาบันมีบุคลากรที่เป็นนักดนตรีพื้นเมืองโนราทำให้สะดวกในการประดิษฐ์ทำรำ
4. บางสถาบันเชิญศิลปินแห่งชาติ สาขาดนตรีพื้นบ้านไทยมุสลิม บรรเลงดนตรีและคิดทำนองเพลงประกอบการแสดง ทำให้สามารถสร้างผลงานใหม่ๆ ได้
5. สถาบันที่มีภาควิชาดนตรี สามารถใช้วงปีพาทย์บรรเลงประกอบการแสดง รวมทั้งคิดประดิษฐ์ทำนองเพลงใหม่ๆ
6. อัตราจังหวะในการบรรเลง มักเริ่มต้นด้วยอัตรา 2 ชั้น และอัตราจังหวะชั้นเดียว ตามลำดับ ยกเว้นบางชุด อาจเริ่มต้นและจบลงด้วยการรัวจังหวะกลองหรือบรรเลงเพลงรัวเฉพาะตอนท้ายของระบำ

7. เวลาในการแสดงระบำ ไม่ควรเกิน 6 นาที ถ้าเป็นขบวนแห่ใช้เวลาประมาณ 10 นาที

7. ด้านการแต่งกายระบำนาฏยประดิษฐ์พื้นบ้านภาคใต้ จากการสัมภาษณ์ ผลปรากฏดังนี้

1. การแต่งกายแบบไทยมุสลิม มักจะแต่งกายค่อนข้างมิดชิด โดยสวมเสื้อพื้นเมือง และนุ่งผ้ายาวกรอมเท้า แต่อาจมีบางชุดสวมเสื้อเกาะอก แต่มีกรองคอคลุมถึงไหล่ นุ่งผ้าจับหน้า นางยาวกรอมเท้าเช่นกัน

2. การแต่งกายชุดที่เกี่ยวกับศิลปะปาเซ็พ มักจะแต่งกายโดยนำผ้าพื้นเมืองมาตัดเย็บเป็น เสื้อและกระโปรง ตามแนวคิดของระบำแต่ละชุด

3. การแต่งกายตามลักษณะการแสดงที่คิดสร้างสรรค์ขึ้นใหม่ เช่น นำผ้ามัดข้อม ผ้า บาดิก ผ้าปาเต๊ะ มาเป็นผ้านุ่ง

4. การแต่งกายเลียนแบบสัตว์ เช่น นก ไก่ แพะ เป็นต้น

5. การแต่งกายเลียนแบบภาพวาดฝาผนัง ชุดญาติคัดคน และเลียนแบบรูปเคารพ พระพุทธรูปอวโลกิเตศวร

6. การแต่งกายเลียนแบบนางกนิษฐ นางเงือก ตามจินตนาการของจิตรกร

8. อุปกรณ์การแสดง จากการสัมภาษณ์ ผลปรากฏดังนี้

1. หม้อดิน

7. พานขันหมากแต่งงาน ไทยมุสลิม

2. เสื้อกระชูด

8. ซอคอกไม้ บูหงาซีระ

3. เครื่องใช้จากย่านลิเภา

9. ซอคอกไม้ไข่

4. กรงนกเขา

10. ร่ม

5. เลียง (สำหรับร่อนทอง)

11. กระจาดผลไม้

6. พานเครื่องบวงสรวง

12. ผ้าสไบ ฯลฯ

แนวทางการพัฒนาระบำนาฏยประดิษฐ์พื้นบ้านภาคใต้

จากการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่าง ซึ่งประกอบด้วย อาจารย์ผู้สอนนาฏศิลป์ไทยในสถาบันราชภัฏ ภาคใต้ ศิลปินพื้นบ้าน ผู้เชี่ยวชาญด้านการจัดการแสดง อาจารย์ผู้สอนหรือผู้ที่เกี่ยวข้องกับนาฏศิลป์ ไทยในระดับอุดมศึกษา มัธยมศึกษาและประถมศึกษา ผลการสัมภาษณ์ สรุปได้ดังนี้

1. เรื่องการนำเอกลักษณ์พื้นบ้านภาคใต้มาเป็นแนวคิดในการพัฒนาระบำนาฏยประดิษฐ์พื้นบ้านภาคใต้ ผลปรากฏดังนี้

ด้านอาชีพ เป็นด้านที่มีผู้ให้ความสนใจมากที่สุด โดยให้เหตุผลต่าง ๆ กัน เช่น

1. เพื่อสนองคอบนโยบายรัฐบาล หนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์

2. เพื่อสนองตอบตามโครงการพระราชดำริของสมเด็จพระนางเจ้าพระบรมราชินีนาถ เช่น การทำเซรามิค , การทอเสื้อจูด

3. เพื่อนำเสนออาชีพต่าง ๆ ในท้องถิ่น เช่น อาชีพกรีดยาง การทอผ้า การหาสาหร่ายของชาวเกาะชอ

4. เป็นการอนุรักษ์อาชีพที่กำลังจะสูญหาย และวิธีการทำนาซึ่งใช้วิธีการต่างกับภาคอื่น ๆ โดยใช้แกะ เก็บข้าวด้วยมือที่ละรวง

5. การนำเสนอเกี่ยวกับอาชีพ เป็นสื่อที่เข้าทำให้เข้าใจรูปแบบการแสดงง่ายที่สุด

6. การแสดงใช้เวลาให้เหมาะสมกับความสนใจ

ด้านศิลปวัฒนธรรมและประเพณีท้องถิ่น เป็นด้านที่มีผู้ให้ความเห็นว่า ควรนำมาเป็นเอกลักษณ์ด้านการแสดงรองลงมา โดยให้เหตุผลดังนี้

1. วัฒนธรรมและประเพณีท้องถิ่น มีแนวคิดและแนวปฏิบัติต่างกัน จึงควรนำเสนอเพื่อให้เกิดความเข้าใจที่ดีต่อกัน

2. การแสดงดั้งเดิม เช่น โนรา หนังตะลุง ควรนำมาปรับรูปแบบการนำเสนอ แต่คงเอกลักษณ์ท้องถิ่นไว้ให้มากที่สุด

3. คนตรีพื้นบ้านภาคใต้ นำมาเสนอเพื่อให้คนรุ่นใหม่รู้จักและเกิดแนวคิดในการพัฒนางานและสำเนียงเพลง

4. ความเป็นมา ประวัติศาสตร์การตั้งถิ่นฐาน ตำนาน ความเชื่อเรื่องต่าง ๆ

ด้านภูมิปัญญาท้องถิ่น เป็นด้านที่มีผู้ให้ความเห็นว่า ควรนำมาเป็นเอกลักษณ์ด้านการแสดงเป็นอันดับสุดท้าย โดยให้เหตุผลดังนี้

1. การนำอุปกรณ์ เครื่องมือ เครื่องใช้ที่มีเฉพาะท้องถิ่นมาเป็นอุปกรณ์การแสดงเพื่อสื่อให้เห็นภูมิปัญญาท้องถิ่น เช่น การนำกะลามมาเป็นเครื่องมือ เครื่องใช้ เป็นต้น

2. การนำเสนอการแกะรูปหนังตะลุง

3. การทำเครื่องถมเมืองนคร

4. การทอผ้า

2. ประเภทของการแสดงต่อไปนี้จะพัฒนาสาระด้านใด ผลปรากฏดังนี้

ด้านการแสดงที่สืบเนื่องมาจากศิลปาชีพ ควรพัฒนาสาระต่าง ๆ ดังนี้

1. คุณค่าของอาชีพ ประโยชน์ของอาชีพนั้น ๆ เพื่อเพิ่มรายได้

2. ศาสตร์นาฏศิลป์ เป็นศาสตร์ที่ให้ทั้งความบันเทิง ความรู้ และความสุข

3. ด้านทำร่ำ ควรนำเสนอให้ชัดเจน มีความสมจริงของทำร่ำ น่าสนใจ

4. เวลาในการแสดงให้เหมาะสม ไม่ควรเกิน 7 นาที

5. ทำนองเพลง ควรมีหลากหลาย มีแนวเพลงที่ต่างกัน จึงหว่าเร้าใจสนุกสนาน

6. เครื่องแต่งกาย เหมาะสมกับวัฒนธรรม ประเพณีท้องถิ่น เช่น ไทยมุสลิม ควรแต่งให้เหมาะสมกับวัฒนธรรม ประเพณีนิยม

ด้านการแสดงที่สืบเนื่องมาจากวัฒนธรรมไทยพุทธ ควรพัฒนาสาระต่าง ๆ ดังนี้

1. ด้านความศรัทธา ประวัติบุคคลสำคัญทางศาสนา ผู้นำท้องถิ่น ปุชนิยมบุคคล
2. ตำนาน ความเชื่อที่สำคัญ ๆ ของแต่ละท้องถิ่น
3. ประวัติการสร้างเมือง เช่น เมืองกลาง
4. วิธีการนำเสนอ อาจใช้สัญลักษณ์ในการแสดงออก สื่อที่เกี่ยวข้องกับความศรัทธา

ความเชื่อ

5. พิจารณาจุดเด่นที่นำมาเสนอ ให้กระชับมีความน่าสนใจ
6. พัฒนาด้านเครื่องดนตรี การผสมวง แนวเพลงที่เป็นเอกลักษณ์ของโนราและ

หนังตะลุง

7. ด้านเครื่องแต่งกาย ให้เหมาะสมกับการแสดงและคำนึงถึงวัฒนธรรมดั้งเดิม รวมถึงมีความสวยงามดึงดูดใจผู้ชม

8. เวลาในการแสดงที่เหมาะสม ไม่ควรเกิน 7 นาที

9. ควรนำเสนอแนวระบำโบราณคดีบ้าง

10. ประเพณีลากพระ

ด้านการแสดงที่สืบเนื่องมาจากวัฒนธรรมไทยมุสลิม ควรพัฒนาสาระต่าง ๆ ดังนี้

1. นำเสนอสภาพความเป็นอยู่ของประชาชนภาคใต้ตอนล่าง เพื่อสร้างภาพพจน์ที่ดี

ของภาคใต้

2. ประเพณีการแต่งงานชาวไทยมุสลิม วิถีชีวิต พิธีกรรม ความเชื่อ การออกทะเล

ต้องบวงสรวงแม่ย่านาง

3. คนตรีประกอบ พัฒนาให้เหมาะสม อาจเพิ่มเครื่องดนตรีอื่น ๆ เข้าผสม เพื่อให้

เกิดความหลากหลาย

4. การแต่งกาย ต้องคำนึงถึงประเพณี วัฒนธรรม มีความมิดชิด เหมาะสมตามหลัก

ศาสนาอิสลาม

5. พัฒนารูปแบบให้มีความร่วมสมัย สีสันเสื้อผ้าสวยงาม น่าสนใจ สอดคล้องความ

เชื่อ วิถีชีวิต

6. มีความหลากหลายทำเด่น ทำร่า แต่คงความเป็นเอกลักษณ์

ด้านการแสดงที่สืบเนื่องมาจากวัฒนธรรมชาวไทยเชื้อสายจีน ควรพัฒนาสาระต่าง ๆ

ดังนี้

1. ควรนำวัฒนธรรมไทยเชื้อสายจีนมาผสมผสาน เช่น การกินเจ การไหว้บรรพบุรุษ
ไหว้พระจันทร์ พิธีแต่งงานคนจีนโบราณ

2. วัฒนธรรมชาวจีนจากอดีตถึงปัจจุบันในบางท้องถิ่น เช่น ภูเก็ต

3. การแต่งกายชาวจีนโบราณ เช่น จังหวัดภูเก็ต

4. เครื่องใช้ เช่น เขี่ยหนา ภาชนะสำหรับใส่อาหารของชาวจีนในจังหวัดภูเก็ต

5. สีลาท่ารำ นำมาผสมรำไทย การเดินของชาวไทยมุสลิม เพื่อแสดงถึงความสมัคร
สมานสามัคคี อยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข

6. ทำนองเพลงให้มีความสนุกสนาน

ด้านการแสดงที่สืบเนื่องมาจากการส่งเสริมการท่องเที่ยว ควรพัฒนาสาระต่าง ๆ ดังนี้

1. การนำเสนอแง่มุมต่าง ๆ ของการท่องเที่ยว ชูใจให้เห็นความสำคัญของสถานที่
ท่องเที่ยวทำให้อยากมาเที่ยว

2. สถานที่สำคัญต่าง ๆ ในจังหวัด เช่น ความงามของทะเล หาดทราย พระปรางต่าง ๆ
มหรสพทางวิญญาน สวนโมก เป็นต้น

3. คำขวัญของจังหวัดนั้น ๆ ให้สอดคล้องกับชุดการแสดง

4. ของดีประจำจังหวัดตามโครงการหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์

5. ตำนานและเรื่องราวที่น่าสนใจ เช่น ตำนานหัวหน้าแยง ตำนานเกาะหนูเกาะแมว
เรื่องราวของเจ้าแม่ลิ้มกอเหนี่ยว ประวัติหลวงพ่อวัดฉลอง การสร้างถิ่นฐานบ้านเกิดของคน
สร้างเมืองภูเก็ต เครื่องใช้คนจีนโบราณเขี่ยหนา การแห่ผ้าขึ้นธาตุของเมืองนครศรีธรรมราช พิธี
ลอยเรือชาวเล (ชาวไทยใหม่) การปลูกยางพารา คุณหญิงมุก คุณหญิงจันทร์ ที่มาของการกินเจ

6. คำนี้ถึงจุดขายของแหล่งท่องเที่ยวนั้น ๆ

7. ความเป็นเอกลักษณ์และคุณค่าของแหล่งท่องเที่ยวที่ควรประชาสัมพันธ์ รวมทั้ง
การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

8. ปลูกฝังความหวงแหน ความรัก ความภูมิใจในบ้านเกิด

9. บทเพลงควรมีเนื้อร้องเพื่อบรรยายลักษณะต่าง ๆ ให้เข้าใจยิ่งขึ้น พร้อมทั้งเชิญชวน
ให้มาเที่ยวตามแหล่งต่าง ๆ และทำนองเพลงลีลาเร้าใจ สนุกสนาน ฟังแล้วสบาย ๆ

10. ลักษณะการแสดงสนุกสนานน่าสนใจ เครื่องแต่งกายสวยงามสดใส พร้อมทั้งใช้
ผ้าพื้นเมือง

ด้านการแสดงที่สืบเนื่องมาจากการผสมผสานการแสดงพื้นบ้านภาคใต้ ควรพัฒนา
สาระต่าง ๆ ดังนี้

1. ควรนำลักษณะการแสดงไทยพุทธ ไทยมุสลิม ไทยเชื้อสายจีน ผสมในชุดเดียวกัน

2. การนำเอกลักษณ์ของแต่ละประเภทมาปรับให้กลมกลืน

3. พัฒนาขนบสมัยใหม่สลับกับขนบดั้งเดิม เพื่อให้เกิดการเปรียบเทียบ
 4. สร้างรูปแบบใหม่ โดยจุดเด่นของแต่ละประเภทมานำเสนอและสร้างจุดเด่นโดยรวม
 5. นำอุปกรณ์ของใช้ เครื่องดนตรี มาเป็นระบำ เช่น ระบำทับ (กลองภาคใต้) เป็นต้น
 6. ด้านดนตรีมีการผสมวงใหม่ โดยนำเครื่องดนตรีอื่น ๆ มาผสมกับวงดนตรีพื้นบ้านดั้งเดิมไทยพุทธ ไทยมุสลิม เพื่อสามารถนำไปใช้ได้หลากหลายมากขึ้น
 7. ปรับปรุงท่ารำ รูปแบบการแสดง การแต่งกายให้ร่วมสมัย แต่คงความเป็นเอกลักษณ์ดั้งเดิมเอาไว้
 8. การศึกษาขนบดั้งเดิมให้เข้าใจจึงพัฒนารูปแบบใหม่
 9. แสดงความแปลกใหม่ แต่ดำรงแบบฉบับท่ารำ ดนตรีของเดิม
- ด้านอื่น ๆ ควรพัฒนาสาระต่าง ๆ ดังนี้
1. การนำเสนอคำนึงถึงรูปร่างหน้าตาของผู้แสดง อารมณ์คล้อยตามไปกับลีลาการแสดง น่าสนใจน่าติดตามจนจบชุดการแสดงนั้น ๆ
 2. การแสดงเกี่ยวกับศิลปอาชีพ ควรบรรยายประกอบขั้นตอนต่าง ๆ เพื่อให้ผู้ชมเกิดความเข้าใจว่าผู้แสดงกำลังต้องการนำเสนออะไร
 3. การแสดงที่นำเสนอขั้นตอนต่าง ๆ ในการทำอาชีพ ควรมีอุปกรณ์ประกอบ
 4. เวลาที่ใช้ในการแสดงต้องกระชับ ไม่ควรใช้เวลาเกิน 7 นาที
 5. ดนตรีควรมีความหลากหลาย มีการผสมวงใหม่
 6. การนำเสนอความเป็นเอกลักษณ์ แต่ให้มีความร่วมสมัยทั้งท่ารำ บทเพลงและการแต่งกาย

ด้านการนำเสนอลักษณะรูปแบบเอกสาร ซึ่งมีเอกสารภาพนิ่งและเอกสารภาพเคลื่อนไหว
 ดังนี้คือ

เอกสารภาพนิ่ง

1. มีเอกสารรูปเล่ม เนื้อหาสาระถูกต้องตามลักษณะการเขียนรายงานผลงานศึกษาค้นคว้าด้านศิลปะการแสดง สามารถเผยแพร่ต่อสาธารณชนได้
2. มีเอกสารรูปเล่มตามรูปแบบรายงานการวิจัย
3. จัดทำเอกสารแผ่นพับ
4. จัดทำวารสารรวบรวมผลงาน
5. จัดทำเพิ่มภาพการแสดงประกอบคำบรรยาย

เอกสารภาพเคลื่อนไหว

1. จัดทำวีดิทัศน์

2. ลงเว็บไซต์
3. อธิบายที่มาของการแสดงแต่ละชุด พร้อมทั้งทำรำ จัดจำหน่าย
4. จัดทำเทปเพลงซีดี (CD) จำหน่าย

ด้านรูปแบบการคิดค้นที่ควรส่งเสริม ซึ่งประกอบด้วย ศิลปินหรือวิทยานิพนธ์ของนักศึกษา (เดี่ยว) ศิลปินหรือวิทยานิพนธ์ของนักศึกษา (กลุ่ม) ผลงานอาจารย์ (เดี่ยว) ผลงานอาจารย์ (กลุ่ม) ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

ศิลปินหรือ วิทยานิพนธ์ของนักศึกษา (เดี่ยว)

- 1) การทำงานเดี่ยว ทำได้ค่อนข้างยาก
- 2) การลงทุน ใช้งบประมาณค่อนข้างสูง
- 3) ศักยภาพของนักศึกษาในการประดิษฐ์ทำรำ ยังไม่เพียงพอ
- 4) การทำงานเดี่ยว มีผู้ให้ความเห็นว่าถ้าทำได้เป็นการแสดงแนวคิด วิธีการทำงานที่แสดงถึงความสามารถเฉพาะคนอย่างสูง
- 5) ได้ทำตามความคิดและความต้องการของตนเองอย่างแท้จริง
- 6) เป็นการนำเสนอความชำนาญเฉพาะทางเป็นรายบุคคล

ศิลปินหรือ วิทยานิพนธ์ของนักศึกษา (กลุ่ม)

- 1) การทำงานกลุ่มมีผู้ให้ความเห็นว่าเหมาะสมกับลักษณะการสร้างงานสาขานี้
- 2) มีการระดมสมอง ได้แนวคิดที่หลากหลาย
- 3) ได้ชิ้นงานที่สามารถนำออกแสดงได้
- 4) งบประมาณในการลงทุนต่อคนไม่มากนัก
- 5) การทำงานต้องมีผู้นำที่ดี การจัดการที่ดี เพราะเป็นการทำงานเป็นทีม
- 6) คุณภาพของงานต้องเหมาะสมกับจำนวนผู้ร่วมงาน

ผลงานอาจารย์ เดี่ยว

- 1) ควรสนับสนุน กระตุ้นให้เกิดแรงบันดาลใจในการสร้างสรรค์ผลงาน
- 2) ขึ้นอยู่กับศักยภาพ ความสามารถ ความพร้อมและประสบการณ์ของแต่ละบุคคล
- 3) สามารถนำผลงานไปใช้ให้เกิดประโยชน์ในการเรียนการสอน รวมทั้งขอผลงานทางวิชาการได้
- 4) ควรสนับสนุนส่งเสริมและขอความร่วมมือ จากบุคคลภายนอกด้านดนตรี ประกอบการแสดง
- 5) ควรบริหารจัดการให้มีเวลาในการศึกษาค้นคว้าสอดคล้องกับภาระงานที่ปฏิบัติ การเก็บข้อมูลภาคสนาม เพื่อนำไปสู่การสร้างสรรค์ผลงาน

ผลงานอาจารย์ กลุ่ม

1) ควรสนับสนุนให้เกิดความร่วมมือในการสร้างผลงานเป็นกลุ่ม เพราะทำให้ผลงานมีคุณภาพ ซึ่งเกิดจากความร่วมแรงร่วมใจหลายฝ่าย

2) สร้างสรรค์ผลงานตามวัตถุประสงค์ของงานที่ได้รับมอบหมาย เป็นการทำงานเฉพาะกิจ

3) ผลงานอาจารย์ เป็นการทำงานประสานกันระหว่างผู้เชี่ยวชาญด้านต่าง ๆ เช่น ด้านรูปแบบการแสดง ด้านดนตรี รวมทั้งด้านการแต่งกาย

4) ก่อให้เกิดความร่วมแรงร่วมใจในการทำงานทุก ๆ ด้าน

การพัฒนาด้านวิธีการแสดง ซึ่งประกอบด้วย แนวคิด ท่ารำ การแปรแถวและอื่น ๆ มีรายละเอียดดังนี้

ด้านแนวคิด ควรพัฒนาสาระต่าง ๆ ดังนี้คือ

1. นำเสนอรูปแบบใหม่ ๆ
2. นำแนวสากลมาผสมผสานให้สอดคล้องกลมกลืน
3. ระดมสมอง เก็บข้อมูล สอบถาม สังเกต
4. นำเทคนิคใหม่ ๆ มาผสม อาจมีขนบเดียวหรือหลายขนบในชุดเดียวกันก็ได้

ด้านท่ารำ ควรพัฒนาสาระต่าง ๆ ดังนี้คือ

1. มีความปราณีตในกระบวนการรำ
2. สื่อให้เห็นขั้นตอนและวิธีการที่ชัดเจน เพื่อให้คนดูจินตนาการตามสิ่งที่นำเสนอได้
3. การแสดงมีตัวเอก ตัวรอง
4. การแสดงออกเป็นเซ็ท ๆ และออกพร้อมกันตอนสุดท้าย
5. การแสดงมีความแปลก สวยงาม มีจุดเด่น มีความหลากหลาย
6. นำวิธีการแสดงแบบเก่ามาประยุกต์เข้ากับการแสดงในปัจจุบัน

ด้านการแปรแถว ควรพัฒนาสาระสำคัญต่าง ๆ ดังนี้คือ

1. การแสดงมีการแปรแถวที่หลากหลาย
2. จำนวนผู้แสดงมี 6-8 คน เพื่อจะได้แปรแถวได้หลายรูปแบบ
3. การแสดงควรเน้นความพร้อมเพรียง และความเป็นระเบียบของแถว
4. ควรออกเป็นเซ็ท ๆ เพื่อเสนอขั้นตอนของการแสดง
5. จำนวนผู้แสดงเหมาะสมกับสถานที่ที่จัดแสดง

ด้านอื่น ๆ ควรพัฒนาสาระต่าง ๆ ดังนี้คือ

1. ยอมรับความเปลี่ยนแปลง

2. บางครั้งทำตามแนวคิดนโยบายของผู้บริหาร
3. ผู้แสดงควรมีอารมณ์ร่วมกับผลงานที่แสดง ยิ้มแย้มแจ่มใส
4. ควรทำไลต์แอนด์ซาวน์ บรรยายประวัติการแสดง เป็นการเปิดตัวชุดการแสดง เพื่อดึงดูดความสนใจและทำความเข้าใจกับเรื่องราวที่จะชมต่อไป

การพัฒนาด้านการแต่งกาย

รูปแบบการนำเสนอ ควรพัฒนาสาระต่าง ๆ ดังนี้คือ

1. เหมาะสมกับจุดกำเนิดของระบำของท้องถิ่น
2. ขึ้นอยู่กับแนวคิดของระบำนั้น ๆ สอดคล้องกับการแสดง ตรงตามจริง แต่ควรมีจุดเด่น
3. การแต่งกายของชาวไทยมุสลิม มีรูปแบบที่มีแนวคิดด้านศาสนาเป็นตัวกำหนด จึงควรพิจารณาให้รอบคอบและเหมาะสม ไม่ควรขัดกับวิถีปฏิบัติ
4. คงเอกลักษณ์ของความเป็นไทย สวยงาม เรียบง่าย ถูกต้องและเหมาะสมกับชุดการแสดงนั้น ๆ รัดกุม ทะมัดทะแมง สามารถแสดงออกได้อย่างคล่องแคล่ว
5. รูปแบบการแต่งกายคงเอกลักษณ์เดิมไว้ แต่พัฒนาให้สวยงาม มีการแต่งกายที่หลากหลายไม่จำแบบเก่า ๆ

ประเภทของวัสดุ ควรพัฒนาสาระต่าง ๆ ดังนี้คือ

1. ใช้วัสดุในท้องถิ่น เพื่อสื่อความเป็นพื้นบ้านพื้นเมือง และเป็นการส่งเสริมการประกอบอาชีพในท้องถิ่น เช่น ผ้าไหมพุ่มเรียง ผ้าเกาะยอ ผ้าป่าเต๊ะ เป็นต้น
2. เครื่องประดับอย่ามากเกินไป เหมาะสม สวยงาม ตรงตามแนวคิดของระบำ และอย่าวางให้ผิดตำแหน่ง
3. การใช้ผ้าไทยพุทธและไทยมุสลิม อาจใช้ผ้าแตกต่างกันตามลักษณะวิถีชีวิตอื่น ๆ ควรพัฒนาสาระต่าง ๆ ดังนี้คือ
 1. เครื่องแต่งกายเป็นจุดแรกที่ผู้ชมเห็น จึงควรให้สวยงาม และทำให้การแสดงน่าสนใจ
 2. เครื่องประดับควรอลังการเพื่อดึงดูดความสนใจในผู้ชม

การพัฒนาด้านดนตรีและเพลงประกอบ ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

ด้านดนตรี ควรพัฒนาสาระต่าง ๆ ดังนี้

1. ควรนำดนตรีที่บรรเลงมาใช้ให้เหมาะสมกับการแสดง เช่น ดนตรีภาคใต้ตอนบนหรือภาคใต้ตอนล่าง
2. ควรมีการผสมวงใหม่ เช่น นำซอด้วง ซอคี่วง ผสมกับวงพื้นเมืองไทยพุทธ เพื่อเพิ่มความอ่อนหวาน

3. การบรรเลงควรรนำเสนอความโดดเด่นของคนตรีแต่ละชิ้น แล้วบรรเลงร่วมกัน
4. ควรรนำวงปี่พาทย์มาบรรเลงประกอบการแสดงบ้าง
5. นำคนตรีไทยพุทธบรรเลงสลับกับคนตรีไทยมุสลิม
6. ควรใช้คนตรีที่เป็นกลาง แสดงได้ทั้งวงพื้นเมืองและวงภาคกลาง
7. การผสมวงใหม่ ต้องถูกหลักการผสมวง โดยการศึกษาคูและสมัยของวงนั้น ๆ อาจใช้วงพื้นบ้านผสมกับคนตรีสากล

8. ในการแสดงแต่ละครั้ง ควรใช้คนตรีสลับบรรเลง และบรรเลงโดยศิลปินท้องถิ่นนั้น ๆ

ด้านเพลงประกอบ ควรพัฒนาสาระต่าง ๆ ดังนี้

1. ควรมีแนวเพลงที่แตกต่าง แปลก ๆ ไม่ควรซ้ำทำนองเดิม
2. ระบายแต่ละชุด ควรมีจังหวะซ้ำเร็วในเพลงเดียวกัน แต่จังหวะซ้ำให้น้อยกว่าจังหวะเร็ว และเวลาในการแสดงไม่ควรเกิน 6 นาที ขบวนการ 8-10
3. เพลงควรเหมาะสมกับท่ารำ และอารมณ์ของการแสดง จังหวะกระฉับกระเฉง สนุกตามลักษณะของคนใต้
4. ควรสร้างสรรค์เพลงใหม่ ๆ เพื่อให้เกิดแนวเพลงที่หลากหลาย อาจนำจังหวะทำนองเพลงร่วมสมัยมาประยุกต์ร่วมด้วย
5. เพลงที่ศิลปินนำมาบรรเลง มักจะไม่รู้จักชื่อเพลง จึงควรเชิญผู้รู้ร่วมสนทนาเพื่อสืบค้นข้อมูล
6. สามารถนำเพลงไทยลูกทุ่งสำเนียงได้จากนักดนตรีท้องถิ่นยอดนิยม มาตัดต่อประกอบระบำ เพื่อเป็นการแก้ปัญหาเรื่องการขาดแคลนบุคลากรด้านกรบรรเลงดนตรีของสถาบัน

การพัฒนาด้านอุปกรณ์ประกอบการแสดง ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

ด้านอุปกรณ์ประกอบการแสดง ควรพัฒนาสาระต่าง ๆ ดังนี้

1. ลักษณะของอุปกรณ์ที่นำมาประกอบการแสดง ควรเน้นงานฝีมือของชุมชน นำมาตกแต่งให้สวยงามตามหลักนาฏศิลป์
2. ลักษณะของอุปกรณ์ ไม่เล็ก ไม่ใหญ่จนเกินไป เหมาะสมกับการแสดง มิฉะนั้นอาจทำให้ผู้แสดงค้อยลง
3. การนำอุปกรณ์มาประกอบ ขึ้นอยู่กับแนวคิดและลักษณะของระบำ ต้องสอดคล้องกับท่ารำ ไม่ควรใช้อุปกรณ์มากเกินไป
4. อุปกรณ์บางชนิด ควรเป็นอุปกรณ์ที่ใช้ทำอาชีพนั้นจริง ๆ หรือประดิษฐ์ขึ้นใหม่เลียนแบบของจริง เพื่อสะท้อนภาพได้ถูกต้อง เหมือนจริง
5. มีการประยุกต์ ประดิษฐ์จากวัสดุที่คาดไม่ถึง แต่สวยงาม น่าสนใจ

6. อาจนำงานฝีมือจากโครงการหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์มาเป็นแนวคิดในการนำเสนอ ระบาย

7. อาจนำเครื่องดนตรีพื้นบ้านบางชนิด มานำเสนอในรูปแบบของระบาย เพื่อสื่อให้เห็น ภูมิปัญญาท้องถิ่นของชาวบ้านภาคใต้

8. เครื่องใช้บางอย่างที่ควรอนุรักษ์ จึงควรนำมาเสนอประกอบการแสดง เพื่อเผยแพร่ให้ ชาวชนได้รู้จัก เช่น เขี่ยหนา ภาชนะใส่อาหารหรือปิ่นโตของชาวจีนในจังหวัดภูเก็ต

ด้านอื่น ๆ ควรพัฒนาสาระต่าง ๆ ดังนี้

1. อุปกรณ์ไม่จำเป็นกับการแสดง ควรใช้สื่อให้เห็นสัญลักษณ์ด้านนาฏศิลป์มากกว่า
2. ไม่นำอุปกรณ์ขึ้นอยู่กับการแสดง
3. อาจใช้เครื่องแต่งกายเป็นสื่อให้เห็นได้ โดยไม่ต้องใช้อุปกรณ์

ด้านแผนการสนับสนุนระบำนานฎยประดิษฐ์พื้นบ้านภาคใต้ พบว่า สถาบันการศึกษาและ หน่วยงานต่าง ๆ มีแผนส่งเสริมและสนับสนุน ดังนี้คือ

1. บางสถาบันมีแผนการเผยแพร่ทั้งในประเทศและต่างประเทศ
2. มีโครงการจัดกิจกรรมการแสดงเพื่อประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยว รวมทั้งต้อนรับ แขกผู้มาเยือนจากสถานศึกษาภูมิภาคอื่น ๆ
3. มีโครงการสนับสนุนกิจกรรมการแสดงตามโอกาสและวาระต่าง ๆ
4. บางสถาบันไม่สามารถเบิกจ่ายได้ตามโครงการ เพราะขัดกับระเบียบ
5. โดยส่วนรวมผู้บริหารแต่ละหน่วยงานให้การสนับสนุนกิจกรรมด้านนี้ค่อนข้างน้อย จึงควรให้ความสำคัญกับกิจกรรมการแสดงให้มากกว่านี้

ด้านวิธีการสืบทอดของหน่วยงาน ซึ่งประกอบด้วย หน่วยงานภายในและหน่วยงาน ภายนอก ดังนี้คือ

หน่วยงานภายใน ควรสืบทอดดังนี้คือ

1. จัดสอนในรายวิชาเรียนเพราะเป็นหน้าที่ผู้เรียน ผู้สอน เพื่อฝึกประสบการณ์ให้กับ นักศึกษา
2. บรรจุไว้ในหลักสูตรรายวิชาการแสดงท้องถิ่น
3. ถ่ายทอดจากรุ่นที่สู่วุ่นน้อง เพื่อสืบทอดและรักษารูปแบบดั้งเดิมไว้
4. จัดนาฏศิลป์สัญจร เพื่อเผยแพร่ผลงานตามสถานศึกษาระดับภูมิภาค
5. จัดอบรมให้กับกลุ่มสนใจภายในสถาบัน
6. จัดแสดงในงานเทศกาลต่าง ๆ ทั้งภายในและภายนอกสถาบัน

7. จัดการแสดง ณ เวทีกลางของชุมชน เพื่อเผยแพร่
8. จัดการแสดงงานวัฒนธรรมระดับภูมิภาค ระดับชาติ และระดับนานาชาติ
9. ถ่ายทอดทำร่ำที่เป็นต้นแบบ พร้อมข้อมูลต่าง ๆ มอบผลงานให้กับสถาบันการศึกษาอื่น ๆ นำไปแสดงเผยแพร่

หน่วยงานภายนอก ควรสืบทอดดังนี้คือ

1. จัดอบรมให้กับบุคลากรในหน่วยงานต่าง ๆ ที่สนใจ
2. จัดสัมมนา เสนอผลงานของนักศึกษาและอาจารย์กลุ่มราชภัฏภาคใต้
3. จัดประกวดระบำนาฏยประดิษฐ์พื้นบ้านภาคใต้ ทำให้ได้ฝึกหัดทำร่ำที่ถูกต้อง ได้ศึกษาข้อมูลจากต้นแบบ
4. จัดอบรมเชิงปฏิบัติการ โดยกำหนดชุดการแสดงให้เหมาะสมกับเวลาที่ฝึกหัด เพื่อป้องกันการกลายพันธุ์ และผู้อบรมได้รับความรู้จริง ๆ
5. จัดเวทีสนทนานักดนตรีพื้นบ้านภาคใต้ กับแนวคิดการประดิษฐ์เพลงประกอบระบำนาฏยประดิษฐ์
6. จัดทำเอกสาร สื่อ เผยแพร่ผู้ที่เกี่ยวข้อง
7. จัดทำเอกสารประกอบการสัมมนา เสนอผลงาน ประกอบการแสดงนาฏศิลป์สังเคราะห์
8. จัดทำวีซีดี (VDO) ซีดี (CD) บันทึกการแสดงต้นแบบ เพื่อสะดวกในการศึกษาและการเผยแพร่
9. ควรมีข้อมูลระดับสถาบัน, ศูนย์วัฒนธรรมประจำอำเภอ ประจำจังหวัด

ด้านการเผยแพร่ระบำนาฏยประดิษฐ์พื้นบ้านภาคใต้ของหน่วยงาน โดยมีหน่วยงานและผลการเผยแพร่ ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

หน่วยงานที่นำไปเผยแพร่ มีหน่วยงานต่าง ๆ ดังนี้คือ

1. สถานประกอบการต่าง ๆ การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย
2. โรงแรมต่าง ๆ ภายในจังหวัด
3. โรงเรียนต่าง ๆ ระดับประถมศึกษา ระดับมัธยมศึกษา และระดับอุดมศึกษา ทั้งในเขตและนอกเขต ในจังหวัดสงขลาและจังหวัดใกล้เคียง
4. ชมรมนาฏศิลป์ ชมรมแม่บ้าน ผู้สูงอายุ
5. วิทยาลัยนาฏศิลป์ภาคใต้ และวิทยาลัยนาฏศิลป์เขตกรุงเทพมหานคร
6. วงดนตรีชื่อดังของภาคใต้ เอกชัย ศรีวิชัย

ผลการเผยแพร่ ปรากฏดังนี้คือ

1. เพื่อดึงดูดความสนใจและจูงใจให้คนมาซื้อสินค้าที่นำมาจำหน่าย ซึ่งได้ผลในระดับหนึ่ง

2. การแสดงตามโรงแรมและงานเทศกาลต่าง ๆ ได้รับความสนใจ การแสดงสวยงาม สนุกสนาน
3. การแสดงบางครั้งผิดเพี้ยนไปจากต้นแบบเดิม ทั้งลีลาท่ารำและการแต่งกาย เพราะความไม่เข้าใจที่มาแนวคิดของชุดการแสดงนั้น ๆ
4. วงดนตรีชื่อดังภาคใต้ นำการแสดงไปเสนอในรูปแบบตลก เช่น ระบายขนไก่ เป็นต้น
5. หน่วยงานที่นำไปแสดงบางสถาบันประกาศที่มาของระบำ และบางสถาบันไม่ได้ประกาศที่มา
6. การแสดงบางชุดได้นำไปปรับปรุง และถ่ายทอดดีกว่าต้นแบบเดิม เพราะผู้ถ่ายทอดมีพื้นฐานทางนาฏศิลป์ที่ดี

ด้านปัญหาและอุปสรรค แนวทางแก้ไขระบำนาฏยประดิษฐ์พื้นบ้านภาคใต้ มีรายละเอียด ดังนี้คือ

ปัญหาและอุปสรรค มีสาระต่าง ๆ ดังนี้คือ

1. ขาดงบประมาณในการดำเนินการ การศึกษาข้อมูลภาคสนาม ในการจัดทำระบำนาฏยประดิษฐ์พื้นบ้านภาคใต้
2. ด้านข้อมูลที่น่าเสนอ เช่น ประวัติความเป็นมา ท่ารำ การแต่งกายแต่ละรุ่นไม่เหมือนกัน ไม่ตรงตามรูปแบบเดิม
3. นักศึกษามีประสบการณ์น้อย ขาดข้อมูลและวัตถุดิบ การประดิษฐ์ระบำจึงมีแนวคิดซ้ำ ๆ ของรุ่นพี่ ไม่มีความหลากหลาย
4. บางสถาบันนักศึกษาไม่นิยมเรียนวิชาเอกนาฏศิลป์ เพราะมีความเชื่อว่า ขัดกับหลักศาสนา
5. ท่ารำระบำนาฏยประดิษฐ์บางชุด โดยเฉพาะระบำเกี่ยวกับศิลปอาชีพ คูแล้วไม่เข้าใจสื่อความหมายไม่ได้
6. ขาดบุคลากรด้านดนตรี ในการคิดประดิษฐ์ทำนองเพลงประกอบการแสดง ทำให้ไม่คล่องตัวในการสร้างสรรค์งาน
7. บุคลากรด้านนาฏศิลป์ ไม่มีเวลาในการค้นคว้า เนื่องจากมีภาระด้านงานบริหารและด้านงานสอนมากเกินไป
8. ในหน่วยงานบางแห่งขาดความร่วมมือ ขาดความสามัคคี มุ่งทำธุรกิจส่วนตัว มีการแข่งขันกัน ขาดความเอื้อเฟื้อ ขาดแคลนผู้เชี่ยวชาญอย่างจริงจัง
9. ด้านดนตรีบรรเลงประกอบ วงพื้นเมืองไทยพุทธเสียงดังมาก ทำให้ไม่สามารถนำการแสดงไปแสดงตามโรงแรมระดับ 5 ดาว ให้นักท่องเที่ยวต่างชาติดูชมได้

10. การแสดงบางชุด ผู้ชมไม่เข้าใจแนวคิดและรูปแบบการนำเสนอที่ลึกซึ้ง ทำให้คนดูได้รับสาระไม่ครบตามจุดมุ่งหมายของการแสดง

11. ปัญหาด้านการนำเสนอรูปแบบการแสดงคลาดเคลื่อนจากต้นแบบ หรือนำไปประยุกต์จนหาดิ้นเค้าเดิมไม่ได้

12. ผู้บริหารรับงานมาจากภายนอกและสั่งการ โดยขาดความเข้าใจในศาสตร์แขนงนี้ ก่อให้เกิดปัญหากับผู้ปฏิบัติ

13. บางหน่วยงานนำผลงานระดับนานาชาติไปแสดงระดับภูมิภาค ระดับชาติและระดับนานาชาติ โดยไม่ได้กล่าวถึงที่มาของการแสดงนั้น ๆ อาจทำให้เกิดความเข้าใจผิดได้ว่าเป็นผลงานของสถาบันที่นำไปเผยแพร่

แนวทางแก้ไขปัญหาและอุปสรรค มีสาระต่าง ๆ ดังนี้คือ

1. สถาบันหรือหน่วยงานภายนอก ควรจัดสรรงบประมาณสนับสนุนให้ทุนในการทำวิจัยหรือเก็บข้อมูลภาคสนาม รวมทั้งในการดำเนินการจัดทำระดับนานาชาติให้ครบวงจร ด้านดนตรี ด้านเครื่องแต่งกาย จนสามารถนำการแสดงออกเผยแพร่ได้

2. สถาบันที่เป็นต้นแบบ ควรจัดการอบรมเชิงปฏิบัติการ ฝึกหัดทำรำที่ถูกต้อง พร้อมจัดทำเอกสารประกอบ

3. ควรจัดให้มีการศึกษาคูงานเพื่อหาประสบการณ์และกระตุ้นให้เกิดแรงจูงใจในการสร้างสรรค์ผลงาน

4. ควรจัดในรูปแบบกลุ่มสนใจ ฝึกหัดทำรำและจัดการแสดงเฉพาะกิจในโอกาสที่สำคัญ ๆ

5. ผู้ประพันธ์ควรศึกษารายละเอียด ขนบ ขั้นตอนต่าง ๆ เพื่อให้การแสดงเกิดความสมจริง เข้าใจง่าย

6. ควรขอความร่วมมือจากหน่วยงานภายนอกหรือศิลปินพื้นบ้านด้านดนตรี

7. ควรลดภาระงานบางด้านจัดสรรให้มีเวลาในการศึกษาค้นคว้าทำงานวิจัยด้านนาฏยประติมากรรมพื้นบ้านบ้าง

8. ผู้บริหารควรมอบหมายงานนำเสนอในลักษณะกลุ่ม เพื่อจัดกิจกรรมระดมความคิด ร่วมแรงร่วมใจกันทำงาน เพื่อให้เกิดความสามัคคีในหมู่คณะ

9. ควรพัฒนารูปแบบการผสมวงดนตรี ปรับให้วงปี่พาทย์ซึ่งเป็นดนตรีภาคกลาง เล่นได้เพื่อจะได้นำไปเผยแพร่ได้แพร่หลายมากขึ้น เพราะเมืองท่องเที่ยวใหญ่ ๆ เช่น ภูเก็ต นักดนตรีมักจะเป็นคนภาคกลาง

10. ควรมีเอกสาร แผ่นพับแจก หรือพิธีกรอธิบายประกอบ

11. การแสดง เพื่อให้ทราบเนื้อหาสาระด้วย นอกเหนือจากความสวยงามของชุดการแสดง นั้นแล้ว

12. จัดโครงการประกวดระบำนาฏยประดิษฐ์ระดับประถมและระดับมัธยม เพื่อจะได้ฝึกหัดท่ารำที่ถูกต้อง

13. ผู้บริหารควรให้ผู้เกี่ยวข้องเข้าร่วมประชุมเพื่อรับทราบวัตถุประสงค์และแนวคิดในการจัดงานแต่ละครั้ง เพื่อที่จะทำให้ผู้ปฏิบัติเกิดความคล่องตัวในการปฏิบัติงาน

14. ควรรวบรวมข้อมูล จดลิขสิทธิ์ เป็นมรดกทรัพย์สินทางปัญญา

